

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

Χρονιά Α.—'Αρ. 4 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1922

ΦΑΝΤΑΣΙΟΠΛΗΕΙΑ

Τὴ Σελήνη θέλω νὰ φιλήσω
τὴν χλωμὴ ἀδερφή
καὶ μὲ τ' ἀργυρᾶ μαλλιά της νὰ σφογγίσω
τῆς καρδιάς μου τὴν πληγή.

Καὶ στὴ Στράτα τὴ Δευκὴ
καβαλάω στὸ κορμὶ της νὰ ἐξοριήσω
πέρα, πέρα ἀπὸ τὴ γῆ
τᾶπειρο νὰ καταχτήσω.

Θέλω... Μὰ στὸ χῶμα καρφωμένοις
σὰν ἡμίθεοι νικημένοις,
κοίτουμε στὴ γῆ.

Καὶ τὸν οὐρανὸ μουντζώνω

καὶ μὲ λύσσα κατεπάνω του σηκώνω
μιὰ μπουκάλα ἀντὶ σπαθί.

(* Ἀπὸ τὰ Ρεαλιστικά)

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

ΕΣΕΝΑ ΚΛΑΙΝΕ....

Τοῦ ἀλησμόνητου κὶ' ἀδιόχημένου
Στελλᾶς μας.

Ἄμοιροι ἐμεῖς γονεῖοι, νὰ μὴ χαροῦμε
ποτές γλυκεῖα μιὰν ὥρα ἦταν γραμμένο...
Μᾶς ἔφυγες, κὶ' ἀκόμα ἐμεῖς πῶς ζοῦμε!
Μᾶς ἔφυγες, ἀγόρι ἀγαπημένο...

Κ' ἐσβύστηκες σὰν ὄνειρο μιὰ ἀγούλα,
καὶ πῆς μὲ τ' ἀγγελούδια στὰ οὐράνια,
ἀμόλευτη ἀπ' τὸν κόσμον ἐσὺ ψυχούλα...
—Μὰ τὴ δικὴ μας ποῖός θὰ κλάψῃ ὀρφάνια.

Ρημάδι τὸ σπιτάκι μας πειὰ τώρα...
Καὶ μόνο τὸνομά σου ὅλα μᾶς λένε
ὅσα ἔζησαν κοντὰ σου κάποιαν ὥρα,
κὶ' ὅλα ἐδῶ μέσα κλαῖν, ἐσένα κλαίνε...

* Ἀθήνα, 9. VIII. 22

ΝΙΚΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

ΒΑΡΔΑΡΗΣ

Στ' ἀνάγναντου Αἵμου τὴν κορφὴ τ' ἀστροπελέκι ἐβρόνταε
κὶ' ἀπόμαχα ἀντιβουίζαν μεσ' τὴ βαθιὰ κοιλάδα,
μὲ χαιτὴ ὀρθή, καλπάζοντας γοργὰ τὰ κύματά σου.
Περνάς σὲ χῶρες, σὲ λαούς..... κὶ' ἐδῶ πολέμων σμίγεις

τὴν ἰαχὴ κὶ' ἐκείθε ἀχὸν ἀπὸ γλυκὰ τραγούδια.
Χαιτὶα ἀλαφροῖα μὲσ' στὰ πλευρὰ τὸ ρεῖθρο τοῦ Ἐοργιῶνα
δέχτης κὶ' ἐμπρὸς ὡς σφύριξεν ὀμοφαῖα πλατιὰ ἡ πνοή σου
διάβα σου ἀνοίγει ὁ μαλακὸς τῆς Μπλεμίτσας ὄχτος

κὶ' ὅλος βαρὺς κὶ' ἐπίσημος στὸ μέγα κάμπο ἐγύθης.
Κὶ' ἔτσι, σκοτεινομέτωπο κὶ' ἀργό, ποῦ κατεβαίνεις,
ζωστή σὲ κύμα γαλανὸ ἢ σμαραγδένια κάτω

τοῦ Αἰγαίου ἢ θάλασσα, ἢ γλυκεῖα σειρήνα τῆς Ἑλλάδας,
μὲ φλοῖσβο ὀλοπερίγαλο, σὰν ὄργισμένον Ἄρη,
μὲσ' στὴ βαθιὰ τῆς ἀγκαλιᾶ σὲ δέχτηκε ὁ Βαρδάρης.

Κ. Δ. ΚΗΡΑΒΙΔΗΣ

H. HEINE

Η ΛΟΡΕΛΑΗ

Ich weiss nicht, Was soll es bedeuten

Δέν ξέρω σάν πῶς ἡ καρδιά μου
 Εἶνε ἔτσι βαρειά καὶ πονῶ
 Παιπάλαιο παραμυθάκι
 Θυμᾶμαι καὶ δέν τὸ ξεχνῶ.
 Βραδυάζει ὁ Ῥήνος κυλάει
 Καθάρια νερὰ σιγανά,
 Τάγερὶ δροσιζει κ' ἡ δύση
 Φλογίζει, θαρρεῖς, τὰ βουνά.

~*~*~*~

Ἐκεῖ στὴν κορφὴ καθισμένη
 Μιά κόρη, νεράϊδα σωστή
 Χρυσόμαλλα μ' ὀλόχρυσο χτένι
 Χτενίζοντας κυττὰ γελαστή.
 Κ' ἐνῶ τὰ χτενίζει, τάπλωνει,
 ἄρχίζει τραγουδία γλυκὰ
 Τραγουδία τοῦ πόνου καὶ πόθου
 Παράξενα μαγευτικά.

~*~*~*~

Ναυτόπουλο μὲ βάρκα μικροῦλα
 Τάκουγαι καὶ χάνει τὸ νοῦ
 ὑφάλους δὲ βλέπει καὶ βράχια.
 Θωρεῖ τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ.
 Μὰ ξάφνου... σκοντάφτει ἡ βαρκοῦλα
 Ραγίζει καὶ πιά δέν βασιτᾶ,
 Τὸ κύμα τὸ νιὸ καταπίνει
 Κι' αὐτὸ στὴ Λορελαίη χρωστᾶ

Ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ Δ. Κ. ΒΟΓΑΖΑΝΗΣ

ΣΤΟΥΣ ΚΟΡΦΟΥΣ ΤΩΝ ΚΟΡΦΩΝ...!

Τὸ κάθε ἀκρογυάλι λιμέρι
 καλλονῶν ὑπερβαίων φωνηά
 φυσικοῦ μεγαλείου.....
 Ἡ κάθε κορφὴ τῶν Κορφῶνε
 χρυσὸ παλάτι· τὰ βράδου
 ἢ νεραΐδες χορεύουν μὲ χάρη
 ὁμορφιῆς φυσικῆς.....
 Καὶ στὸ κάθε χωριὸ τῆς Κερκύρας
 ἢ μαγεῖα τὰ φτερά τῆς ἀπλώνει
 φθόνο τῆς φύσης-τῆς φύσης ἢ χάρη
 σ' ἄλλον κόσμον σὲ φέρνει καὶ ζῆς....
 Στους Κορφοὺς τῶν Κορφῶνε
 ὦ, ξένε.... ἔλα... ὦ ἔλα μὴν ὄρα
 νὰ ζήσης ν' ἀπολάβῃς τὴ Φύση...
 τὴν Πλάση..... ν' ἀπολάβῃς
 εὐτυχίας στιγμῆς.....!

Κέρκυρα Ἰούλιος 1922

ΠΙΠΗΣ Δ. ΜΑΡΤΙΝΗΣ

ΣΤΗΝ ΠΑΡΘΕΝΙΑΝ ΕΛΕΓΕΙΟ

I

Μικρὴ μου κόρη, πῶς σὲ συμπονῶ...
 Μὲ τὴν παιδιὰτικὴ σου τὴ χαρὰ
 δόθηκες στὴν Ἀγάπη μιά φορά,
 μὰ σοῦκαψεν ἡ Ἀγάπη τὴν καρδιά.

Χρυσὴ πεταλουδίτσα σάν τροχὴ
 γύρω στὸ φῶς πετᾶ. Μὰ πῶς κοντὰ
 σάν ἀπλωσε νὰ παίξῃ. Συφορὰ.
 τῆς ἔκαψεν ἡ φλόγα τὰ φτερά.
 Φτωχὴ μου πεταλοῦδα... Μαδιμένη...

Τὸ ἴδιο γελασμένη ἀπ' τὴν Ἀγάπη
 τρέμει ἡ ψυχὴ σου, κόρη, φοβισμένη,
 σὰ γάται ἀπὸ τὴ βέργα ἐνὸς Ἀράπη
 κυνηγημένη καὶ δαρμένη.

Μικρὴ μου κόρη πῶς σὲ συμπονῶ!...
 Τί ξέρει ἡ πεταλοῦδα ἀπὸ τὸ φῶς,
 τί ξέρει ἓνα κορίτσι ἀπ' τὴν ἀγάπη!...
 Ἄχ! τὴ δροσιὰ ποῦ ἐχάθηκε θρηνώ!

II

Ἄχ! τὴ δροσιὰ ποῦ ἐχάθηκε θρηνώ!...
 Ἐλαμπε τ' ἰχειλάκι σάν κοράλι
 καὶ σάν ἄλκα ρόδα στ' ἀνθογυάλι
 τῆς παρθενιας σου ἀνθοῦσαν οἱ χαρῆς.

Ἦ τίς νυχτιῆς, ὦ τίς νυχτιῆς τίς τρομερῆς
 σὰ μὲς' στὴν ξεπλεγέφτρα του ἀγκυάλι
 σ' ἔσυρε καὶ μ' ἀκόλαστα φιλιὰ
 ρούφηξε τοῦ κορμοῦ σου τὴ δροσιὰ.
 πόσο τρομάζει ὁ νοῦς μου σάν τίς βάνει...

Σὰ σβύστη ἀπ' τὰ χειλάκι τὸ κοράλι
 καὶ σάν τῆς παρθενιας σου τ' ἀνθογυάλι
 ραγίστη καὶ τὰ ρόδα μαραθῆκαν,
 ὁ πλάνος πάει μακριὰ νὰ σὲ ξεχάσῃ...
 Μαζὺ του πάν' οἱ ἐλπίδες σου σβυστήκαν...
 Καὶ τὰ χειλάκι πιά δὲ θὰ γελᾶσῃ...

Γλυκεῖά μου κόρη πῶς σὲ συμπονῶ...
 Τί ξέρει ἀπ' τὴν ἀγάπη ἓνα κοράσι...
 Ἄχ! τὴ δροσιὰ ποῦ χάθηκε θρηνώ....

ΟΙ ΜΟΧΘΗΡΟΙ

Ζηλέβουν πάντα οἱ γέροι τὰ δροσιὰτα
 νειάτα. Μὰ μὴ σὲ μέλει ἂν τὸ φαριμάκι
 στάζει τοῦ κόσμου ἢ γλῶσσα καὶ γεμάτα
 φθόνο τὰ μάτια σὲ κυττᾶνε. Τὸ σαράκι
 στὶς μάβρες τοὺς καρδιῆς ἔχει φολιάση
 καὶ πρὶ νὰ γεννηθοῦν ἔχουν γεράση.
 Μὲς' στοὺς κακοὺς ἀνθεῖς ἀγνοῦ λουλοῦδι
 π' ὅτι ὁμορφο ζητᾶνε νὰ μολεψουν.
 Μὰ μὲ τὸ γέλοιο ἐσὺ καὶ τὸ τραγοῦδι
 κάνε τοὺς ἀπ' τὸ φθόνο τοὺς νὰ ρέψουν.

ΛΑΜΠΗΣ ΓΑΛΗΝΟΣ

ΑΝΑΤΟΛΗ

Πρὶν ἀκόμα, ὄψης ρόδινης χάρη,
 — ἔχει γύρει τὸ φεγγάρι στὴ δύση—
 τὴν κορφοῦλα τοῦ βουνοῦ συνεπάρη,
 πρὶν ἀχτίδα τοῦ ἡλιοῦ τὴ φιλήσῃ.

~*~*~*~

Πρὶν ἀκόμα, τὴ χρυσίζουσα ἀνάγια
 τῆς αὐγοῦλας καιαχνιά, πὰ στὴ γύρι,
 στὶς πλαγιῆς τῶ Βουνῶνε στὰ θυμάρια
 Τ' ἀνάλαφρο τὴ σκορπίση Ζεφύρι.

~*~*~*~

Θὰ διαβῶ ἀπὸ τὰ στενὰ μονοπάτια
 στὸ πυκνόφυτο μυριόδεντρο δάσο
 στὴν κορφοῦλα τοῦ βουνοῦ γιὰ νὰ φτάσω

~*~*~*~

Ν' ἀντικρύσω τὰ τῆς θάλασσας πλάτια
 ποῦ στοῦ ἡλιοῦ τὴν κανόρια πορφύρα
 θ' ἀναδέβουν ἀπ' τὰ πέλαγα μύρα.

Βουνὰ Ροδότης Ἀύγουστος 1922

ΝΙΚΟΣ ΣΩΤΗΣ

ΟΧΤΑΒΕΣ

*Χαρισμένες στὸν αἰσθαντικὸ
 μου φίλο Γιάννη Κουγιούλη.*

I

Γλυκὸ ἀπόψε τ' ὄριο βράδου...
 τὴν ἡσυχία ποῦ στὴ φύση κυριαρχεῖ
 δέν τὴ ταράζει θρόισμα φύλλων
 τοῦ γκιώνη σάπωσε ἢ στριγγιὰ φωνή.

~*~*~*~

Μακριὰ ἀπ' τὴν ὄχλαγὸ τοῦ κόσμου,
 Ἐλευτέρο πετάει τὸ πνεῦμα. Ἡ ἐξοχὴ
 μοιάζει μὲ λιμανάκι ἀπάνεμο, ποῦ
 βροῖσκει καταφύγιο ἢ κατάκοτη ζωή...

II

Πορφυρένιος, κατακόκκινος ὁ γῆλιος
 γέρνει στὰ μαγικά του, τὰ παλάτια,
 νὰ ξεντυθῇ τὴ φλόγινη χλαμῦδα
 ποῦ φόραγε γυρίζοντας τὰ πλάτι

~*~*~*~

Ρηδίζουνε μιά γύρα οἱ βουνοκορφῆς...
 ἢ θάλασσα ἀνοίγοντας πανώρηνα ἀγκάλη
 σκεπάζει μὲ τὰ ὑγρά τῆς πέπλα
 τὸ Φοῖβο, κουρασμένο ἀπὸ τὴν πάλη,

ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΑΡΔΑΜΗΣ

ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΙ...!

Στὸ εὐωδιαστὸ χορτάρι, ποῦ σκεπάζει
 τὴ γῆ, ποῦ ὡς χτέες ῥιγούσες παγωμένη
 πρόβαλε γνῆς ἀνθῆς—τὸν ἀγκαλιάζει
 μιά πεταλοῦδα μόλις γεννημένη.

~*~*~*~

Στὸ δρόμο ἓνα κοπάδι ἀργηδιαβαίνει,
 τ' ἀρνιά παραπονιάρικα βελάζουν,
 σάν πως : στὴ νέα ζωὴ ποῦ τὰ προσμένει
 τὸ πρῶτο «χαῖρε» θλιβερά νὰ κράζουν.

~*~*~*~

Πέρα, μὲς' ἀπ' τὰ κάγκελα σκυμμένος
 γέρος ἀσπρόμαλλος χτυπᾷ ἰδρωμένος
 τὴ γῆ μὲ τὴ βαρεῖα τοῦ ἀξίν' ἀνάγια.

~*~*~*~

Εἶν' ἓνας τάφος ποῦ βαθὺς ἀνοίγει
 γιὰ νὰ δεχτῇ τὸ κρύο τ' ἀκοιμιάρικα
 κάποιας ζωῆς ποῦ βιάστηκε νὰ φύγῃ....

ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ ΤΩΝΗ

ΠΡΑΣΙΝΑ ΜΑΤΙΑ

Πράσινα ματάκια πλουμιστά
 Μάτια, ἀνοιξες, ἐλπίδες
 Στὴν καταχνιασμένη μου ζωὴ
 Ἡλιοῦ γελαστοῦ μου ἀχτίδες.

~*~*~*~

Πράσινα ματάκια πλουμιστά
 Πραϊννόμαλλες νεραΐδες
 Σὲ μαβιά ἀκρογυάλια, σὲ οὐρανοί,
 Κάτι γλυκερῆς κρυάδες

~*~*~*~

Ἐνοιωσα, θυμᾶμαι, γιὰ φορὰ
 Πρῶτῃ ποῦ σὰς ἀπαντοῦσα,
 Τὴ μιλιὰ μοῦ πῆρατε μὲ μιά
 Κι' ἔλωνα καὶ σὰς κοιτοῦσα.

~*~*~*~

Πράσινα ματάκια, ὦ! ναί, σεῖς
 Ὄνειρο κι ἀγάπη πρῶτῃ,
 Πλάστες μιᾶς ἀνθοζωῆς χρυσῆς
 Μοῦ εὐωδιάσατε τὴ νιότη.

9-7-1922

Β. ΠΑΡΑΡΑΜΑΣ

ΚΙΚΗΣ ΧΑΤΣΙΛΟΥ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ω! ΞΕΓΝΟΙΑΣΤΗ ΚΟΠΕΛΟΥΔΑ

Ω! Ξὸν γλυκιά μου, ξέγνοιαστη κοπελλούδα. Ἀθῶο μου πλασματάκι μὲ τὰ ὄμορφα ζωγραφιστὰ ματάκια, τὰ γιομάτα ζωῆ, χαρὰ κι εὐτυχία.

Ω! μὴ ζητᾶς μικρούλα μου, ἄγγό μου περιστεράκι, νὰ ξεφύγης ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τῆς ἄγνοιας. Μὴ ζητᾶς περίεργο πουλάκι νὰ πετάξεις ψηλά, ἐκεῖ ποῦ ἡ παιδικιά σου φαντασία, ποθεῖ. Μὴ ζητᾶς, μὴ θέλεις νὰ μάθης τοῦ κόσμου τὰ μυστήρια. Ὅχι, μὴ θέλεις. Μένε πάντα στὴ γλυκιά, στὴν ὄμορφη, ἀγκαλίτσα τῆς ξεγνοιασιάς καὶ κοιμήσου.. Ναί, κοιμήσου ἀκόμα τὸ βαθὶ τῆς τὸν τρισευτυχισμένο τὸν ὕπνο. Ἀκουσέ με καὶ μὴ ζητᾶς μικρούλα μου τόσο ἐπίμονα νὰ γνωρίσης καλά, βαθύτερα, τὸ περιβάλλο ποῦ ζῆς. Μὴν τὸ ζητᾶς!

Ποτέ, μὴν πιστέψης σ' ὅτι καὶ ἄ σου ποῦνε. Τὴν πόρτα τῆς ἀγνῆς καρδούλας σου, κράτησέ τὴν κλειστή καὶ μὴν τὴν ἀφήσης ποτέ ἀνοιχτὴ σ' ὅποιονα κι ἄ σου ζητήση νὰ μπῆ τάζοντάς σου, ὄνειρεμένα καὶ πλούσια παλάτια, λέγοντάς σου λόγια γλυκά, λόγια πλάνα, ποῦ δὲν τὰ ξέρεις ἀκόμα, γιατί θὰ μετανοιώσης, θὰ κλάψης πικρά. Τὸ ἄθῶο κλυτὸ χαμογέλιο σου, θὰ σβηστή καὶ πολλὴ γλήγορα καὶ σὺ ἀκολουθώντας το θ' ἀρραββήνης. Καλύτερα ζῆσε ὅπως τώρα, ξέγνοιαστα, χωρὶς νὰ ξέρεις τίποτα, χωρὶς νὰ ξέρεις τίς ἀθλιότητες τοῦ κόσμου, τίς πίκρες τῆς ζωῆς.

Τὴν ἀθῶα σου τὴν ψυχούλα, ἀφῆσέ τὴν νὰ ζῆ μὲ τὰ λουλούδια, μὲ τὴ θάλασσα, μὲ τὰ πουλάκια μὲ τὸν οὐρανὸ σου τὸν καθάριο, μὲ τὰ ὄνειρα τῆς παιδικιάς σου ψυχούλας. καὶ μὴ ζητήσης ποτέ σου νὰ ξεφύγης ἀπὸ τὴν ἀγκαλίτσα τῆς ξεγνοιασιάς. Ω! Ναί, ποτέ, μὴν τὸ ζητήσης, γιατί ἀληθινὰ στὸ λέγω θὰ μετανοιώσης πολλὴ. θὰ κλάψης πικρά.

Ω! μὴ ἀκουσέ με, ἀγνή μου κοπελλούδα, μὲ τὸ ἀγγελικὸ προσώπακι καὶ μὲ τὰ μεγάλα, τὰ πανώρια, τὰ γέματα καλωσύνης. ζωγραφιστὰ ματάκια.

Ἀθήνα 1922.

ΦΩΤΟΥ ΑΥΓΗ

ΤΟΤΕΣ ΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΑΣ ΘΑ ΓΙΟΡΤΑΣΟΥΝΕ

Σὲ συμπάθησα ἀπὸ τὴ μέρα ποῦ σὲ πρωτόειδα... Οἱ ψυχές μας σφιχταγκαλιαστήκανε τὸ μενεξεδένιο κείνο βράδι, τὸ ἀλησιμόνητο, τὸ βράδι τῆς ἀγάπης μας. Ω, ἡ βραδιά αὐτὴ αἰώνια θὰ ξεχωρίζει.

Ἀπὸ τότες δὲ σὲ ξεχνῶ. Μέρες ἀσημένιες ἐσένα συλλογιέμαι. Νύχτες τριανταφυλένιες καὶ νύχτες μουγγές—κατσουφιασμένες—τῆς περῶ ἑσπυρνός. Ὁνειρα σμαραγδένια γιὰ σένα κλώθο. Τὸ εἶναι σου ὦ γυναῖκα—ὦ γυναῖκα ποῦ ξεχωρίζεις ἀπὸ τίς ἄλλες—μὲ σέρνει πολλὴ, μὰ πολλὴ κοντάσου. Καὶ τώρα; Ποιὸς ξέρει ἂ θὰ μporέσω καμῖά μέρα μὲ λόγια ἀνείπωτα νὰ σοῦ πῶ τὸ τί νιώθω ἐγὼ γιὰ σένα ὦ ἄς ἔρθῃ αὐτὴ ἡ μέρα.

Ω! Ναί, τότες τὸ εἶναι μου θὰ γιορτάσει.

II

Τὶ κι ἂν ὅλος ὁ κόσμος—κουφάρια—μοῦ λέει πὸς εἶσαι κακιά, πὸς εἶσαι... Μὰ ὄχι. Γιὰ μένα εἶσαι ἄστρο σὲ συννεφιασμένο οὐρανό. Εἶσαι διαμάντι. Φωτίζεις καλὴ μου τίς σκέψεις μου. Κρατᾶς τὸ πηδάλιο τοῦ εἶναι μου. Ἐσὺ! ὦ γλυκιά μου, εἶσαι ὁ πλοίαρχος τῆς ζωῆς μου. Ἡγάπη σου, καλὴ μου, θὰ μὲ ὀδηγᾶει στὰ γαλήνια λιμάνια τῆς σκέψης. Ἀλλιῶτικα!. Ἀλιμονό μου. Καράβι ἀπηδάλιτο σὲ μανιασμένη θάλασσα μ' ἄγριο

φουσητὸ ἀνέμου. Ω θεϊκιά γυναῖκα! τὰ μάτια σου ποῦ με κοιτᾶνε μὲ συμπόνια σὰν ἀντιχουζόμαστε μοῦ μαρτυροῦνε πὸς καὶ σὺ γιὰ μένα κάτι μέσα σου ἔχεις νιώσει. Ω πές μου το. Ἄς ἔρθῃ αὐτὴ ἡ μέρα...

Ω! ναί, τότες τὸ εἶναι μου θὰ γιορτάσει.

III

Τώρα περιμένο. Ἐλα καλὴ μου Ἐλα νὰ ψάλλουμε ἀντάμα τὰ τραγοῦδια τῆς ἀγάπης μας. Ω! Ἐλα, σὲ προσμένω. Ἐλα γλυκιά μου καμὶ συντεφένιαν αὐγῆ, γιὰ κανένα διαμαρτένιο βράδι, νὰ πᾶμε μοναχοὶ ἐκεῖ ποῦ οἱ ψυχές μας τίς προἶλλες σφιχταγκαλιαστήκανε. Σ' ἀγαπῶ τρελά. Καὶ μ' ἀγαπᾶς καὶ σὺ, τὸ ξέρω. Ἐλα λοιπὸν ποῦ σὲ προσμένο. Ἐλα. Τὸ θέλει ἡ ψυχὴ μου. Τὸ βλέπω τὸ αἰστάνομαι πὸς τὸ θέλει ἢ ἡ δικὴ σου ἢ ψυχούλα. Ἐλα. Ω ἄς ἔρθῃ αὐτὴ ἡ μέρα.

Ω! Ναί, τότες τὰ εἶναι μας θὰ γιορτάσουνε.

Ἰούλιος 1922.

ΑΝΔΡΕΑ ΝΕΜΟΕΒΣΚΗ

Μετ. ΔΗΜΟΥ ΚΑΒΟΥ

ΤΟ ΜΑΛΩΜΑ

Τὸ τραῖνο ἄφησε πίσω τὸ σταθμό. Ἡ νύχτα ἦτανε θεοσκοτεινὴ καὶ φουρτουνιασμένη. Ἡ δυνατὴ καὶ πελώρια ἀτμομηχανὴ «Σβάνσκοφ» τραβοῦσε πίσω τῆς σειρὰ ὀλόκερη ἀπὸ βαγόνια φορτωμένα πετροκάρβουνο. Γρήγορα χαθήκανε πίσω τὰ τελευταῖα φανάρια τοῦ σταθμοῦ Ὁ μηχανικὸς καὶ ὁ βοηθὸς του ἐξήταζαν μὲ προσοχὴ τὸν δρόμο ποῦ ἀνοιγότανε μπροστά των Ὁ δύο φανοὶ τῆς ἀτμομηχανῆς ἐφώτιζαν μερικὰ μέτρα, ἀλλ' ἔπειτα; Ἐπειτα ἓνα πικρὸ σκοτάδι ξαπλωνότανε, ποῦ δύσκολα θὰ μπορούσε νὰ τὸ διαπεράσῃ ἡ ἀνθρώπινη ματιὰ. Ὁ βοηθὸς κρυφοκίταζε τὸ σύντροφό του. Τὸ πρωὶ εἶχανε μαλώσει στὰ γερά, εἶπανε λόγια προσβλητικὰ ὁ ἓνας στὸν ἄλλον, γιὰτὸ τώρα δὲ μιλοῦσανε πιά. Τὸ τραῖνο ὁστόσο τραβοῦσε μὲ ὀρμὴ, θάλεγε πετοῦσε. Ὁ δρόμος ποῦ περνοῦσανε δὲν ἦτο ἀπὸ τοὺς ἐρημικούς. Μέρα καὶ νύχτα ἀπ' ἐδῶ περνοῦν ἐργάτες ἀνθρακορύχοι γιὰ τὴ δουλειὰ τους. Τὸ τραῖνο τώρα ἄρχισε νὰ κατηφορίζει. Ὁ ἀτμομηχανὴ δὲν δούλευε, πίσω τῆς ὅμως τὰ βαγόνια τὴν σκορπούσανε δυνατώτερα καὶ δυνατώτερα. Ὁ βοηθὸς μὲ μάτια τέσσαρα ἔβλεπε ὄξω ἀπ' τὰ παραθυράκια καὶ στὸ δρόμο. Μία στιγμὴ διέκρινε ἀνάμεσα στὴν γραμμὴ κάτι τι νὰ μυρίζει. Ἐκλεισε λίγο τὰ μάτια τὰ ξιναάνοιξε καὶ παρατήρησε προσεχτικώτερα. Ναί, ἐκεῖνο τὸ μαῦρο σημάδι ὅσο πήγαινε καὶ μεγάλωνε. Ἀλλὰ ἦτανε ἀκόμη πολὺ πολὺ μακριὰ γιὰ νὰ τὸ φωτίσουν τὰ φανάρια:

Μὰ τί διάβολο ὁ μηχανικὸς εἶχε στραβωθῆ ἐκεῖνο τὸ βράδυ καὶ δὲν ἔβλεπε τί γινότανε; Μὰ νὰ ποῦμε ὅτι δὲν τὸ παρατήρησε, εἶμαι—ἔλεγε μέσα του ὁ βόηθος—εἶμαι τάχα ὑποχρεωμένος νὰ τὸν προειδοποιήσω ἐγὼ; Καὶ σ' αὐτὸ ἐπάνω ἔριξε ἓνα ἐρευνητικὸ βλέμμα στὸ σύντροφό του, ἀλλὰ στὸ μισόφως ἐκεῖνο τὸ μοῦτρο τοῦ τελευταίου τοῦ φάνηκε τόσο κατσουφὸ, τόσο ὀργισμένο τόσο ἀποκρουστικὸ ποῦ δὲν τόλμησε νὰ τοῦ μιλῆσῃ. Νὰ γίνῃ ὅτι θέλει! Ἐπὶ τέλους γιὰ ὅλα αὐτὰ ὁ μηχανικὸς εἶνε ὑπεύθυνος καὶ ὄχι αὐτός. Κι ἔπειτα ἂν τὸν γελάσανε τὰ μάτια; νὰ γίνῃ δηλ. στὰ καλά καθούμενα, κοροῖδο τοῦ συντρόφου του ποῦ καὶ χωρὶς αὐτὸ ὁ ἓνας χωνεύει τὸν ἄλλον! Ὁ βοηθὸς ξανά τέντωσε τὴν ματιὰ του. Τοῦ φάνηκε σὰν νὰ γελάστηκε τὴν πρώτη φαρὰ. Ναί ἀπατήθηκε. Καλὰ λοιπὸν, καλὰ ποῦ δὲν μίλησε τοῦ μηχανικοῦ! Ἐπειτὸς τὰ μάτια του καὶ ξαναπαρατήρησε. Μὰ τί συμβαίνει; Κοιμισμένος εἶνε σήμερα ὁ μηχανικὸς γκαβδὸς εἶνε; Τὸ σημάδι ὀλοένα μεγαλώνει. Καμὶ ἀμφιβολία πιά.. εἶνε σκιά, ἀνθρώπινη σκιά. Ὁ βοηθὸς γύρισε τὸ κεφάλι του στὸν μηχανικό. Αὐτὸς ἔξα-

κολουθούσε νάναι άφηρημένος, άπορροφημένος από κάποια σκέψη, σαν να έχανε το φως του. Μά τώρα εκεί... να εκεί κάτω εφαινετο πιά καλά καλά... είνε μιιά γρηούλα, καιμπούρα... άργοπατάει... σαν να κρατάει μάλιστα και ραβδί στο χέρι της.

“Α δέν είνε πιά καιρός για χάσιμο. Ο βοηθός τράβηξε δυνατά και γρήγορα το χειρούλι της σφυρίχτρας... ένα δξύ σφύριγμα άκούστηκε κι έπειτα ο τρυγμός των τροχαλιών των βαγονιών που τα φρένα πηγαίνανε να τα σταματήσουν. Ο μηχανικός έσκυψε όρμητικά προς το παραθυράκι και έβγαλε μιάν άγρια φωνή. Τώρα πιά τα φανάρια της μηχανής φωτίζανε καλά την γρηούλα. Το τραίνο τρίζει ή μηχανή σφυρίζει μα είναι δυνατό το θηρίο αυτό έτσι μονομιάς, να σταματήσει; Το διάστημα σμικραίνει με τρομαχτική ταχύτητα και ή γρηά πάντα εύρίσκειται στην γραμμή αυτή. Τώρα μόλις ένοιωσε τη φουρτούνα πίσω της... γυρίζει... τα χάνει... το ραβδί πέφτει άπ' τα χέρια της, μιιά στιγμή... μιση στιγμή «μωρή τραβήξου» της φωνάζουν, που! Είνε δυνατό σαυτό τον τρομαχτικό θόρυβο ν' άκουσθής φωνή; Τα φανάρια ρίχνουνε δυνατό φως... το θηρίο σά να χυμάνει... νά... την έφτασε... όλα τελειώσανε... Ο βοηθός κλείνει τα μάτια για να μη δή. Το τραίνο πέρασε επάνω άπ' τη γρηούλα, τριζομανάει... σκεπάζεται ή μηχανή με άτιμό, τέλος σταματάει. Κρύο άεράκι φύσηξε την στιγμή αυτή. Ο μηχανικός πήδηξε κάτω τον άκολούθησε και ο βοηθός του, μα έκανε δύο βήματα και ξαναγύρισε πίσω γιατί το θάρρος τον είχε αφήσει. Είπε να κάνη μονάχα ένα γύρω στην άτμομηχανή να δή σε τί κατάσταση βρέσκειται. Μά μόλις, έφτασε στην μπροστινή της σκάλα μιιά τρεμούλα τον έπιασε... Είδε αίματα επάνω της. Καμιιά άμφιβολία ότι ή γρηούλα έπεσε κάτω άπ' τους τροχούς. Γρήγορα έπέστρεψε και ο μηχανικός πίσω. “Άγρια κύτταξε ο ένας τον άλλο να στα μάτια, “Επειτα κατσούφιασαν και οι δύο των. Το τραίνο έτριξε και ξαναπήρε τον δρόμο του, αφήνοντας ξοπίσω του ένα σταθμό κατόπιν από τον άλλο με όρμη άκατάσχετη.

Σε δύο βδομάδες επάνω μεταθέσανε τον μηχανικό. Τώρα πιά δέν ταξειδεύανε μαζί. Όλα τα πράγματα κίνησαν στον παλαιό τους τον δρόμο μόνον που στο βοηθό παρατηρήθηκε μιιά μεταβολή χτυπητή. “Εγινε άλλόκοτος” απέφυγε τους παληούς του συντρόφους κούβέντες και συζητήσεις δέν εγούσταρε πιά. Πάντοτε τον έβλεπε σκεπτικό και όλιγόλογο και μονάχα μιιά βραδυά άνοιξε τη καρδιά του σ' ένα φίλο του. “Έχασε του είπε μιιά για πάντα τον προτερινό του, το γλυκό του τον ύπνο. Συχνά πυκνά όνειρεύεται και πάντα επάνω κάτω το ίδιο τ' όνειρο. Βλέπει τάχα πώς είνε στην άτμομηχανή και πώς μόνος την διευθύνει. Αυτή φεύγει πετιέι όρμητικά. “Έξαφνα βλέπει άπ' το παραθυράκι να περπατή στη γραμμή μπροστά μιιά γρηούλα καιμπούρα άκουμπισμένη στο ραβδί της. Οι φανοί την φωτίζουν όλάνοση, το τραίνο άδύνατο να το σταματήσει” την φθάνει, μα τότε αυτή γυρνά έξαφνικά το πρόσωπο και μ' όλο το “θόρυβο του τραίνου άκουει καθαρία την διαπεραστική φωνή της «Κακούργε! σύ με σκότωσες!» Τότε πετιέται όξω άπ' το κρεβάτι του, βρεγμένος από κρύον ιδρώτα, και ως το πρωί του είνε άδύνατο να ξανακοιμηθής ή τουλάχιστο να ήσυχάση.

(Μετάφρασι άπ' το βωικό)

ΜΑΡΙΟΥ ΔΡΟΣΟΥ

Ο ΦΟΥΤΡΗΣ

Μυρωδιά ψοφιμού τονέ χτύπησε στη μύτη. Είχε φτάσει στο λάκκο που πετούσανε τα σκουπίδια. Έλαφρός άνεμος φυσούσε, που τα στριφογύριζε δώθε κείθε σά να τα χόρευε. Κουρέλι' ανακατεμένα με άποφάγια, ξεροκόμματα, παλιόρουχα, παλιοπάποντα και άλλ' άποροίματα βροισκόσαντε πεταμένα.

Ο Φούτρης προχώρησε και ζύγωσ' ένα σωρό. Κύταξε γύρω του επίμονα κ' έστιαστικά κι άρχισε να ψάχνει, σαν το ζωο που χώνει τη μύτη του για ν' ανακαλύψει

τίποτε φαγώσιμο. “Έφαγχε έφαγχε κοιτάζοντας κάθε τόσο γύρω του, σαν τρομαγμένο έλάφι. Ξεχώρισε άπ' το σωρό κάτι ξεροκόμματα κάτι άποφάγια και τάχωσε στο σάκκο, που είχε περασμένο από το λαιμό του. Η μυρωδιά του ψοφιμού τονέ ζάλισε, γι' αυτό βιαζότανε να φύγει. Λίγο πιο πέρα άπ' αυτόν είπαν ένα ψόφιο άλογο με τα μάτια όρθάνοιχτα, σαν ξυλιασμένα που γυαλίζανε σά χάντρες με το νεκρό ξέθωρο βλέμμα τους, το στόμα του μισανοιγμένο έπέτρεπε στις μύγες και σ' άλλα ζωύφια να μπανοβγαίνουν έλεύτερα. Παρακάτω βροισκότουσαν δυο τρία σκυλιά, άλλα ξεκοιλιασμένα, άλλα με τις γλώσσες απέξω, και πιο κάτω διάφορα άλλα ψάρια ζωα διακρινότουσαν. Ο Φούτρης σηκώθηκε έσιαξε το σακούλι του που είχε χώσει το γεύμα της άλλης ημέρας και ξεκίνησε, γυρίζοντας στην πόλη. “Άρχισε να νυχτώνει. “Άστρα φαινόντανε στον ουρανό. Η σελήνη πρόβαλε από το βουνό επιβλητικά, σά βασιλιάς που άνεβαίνει μεγαλόπερα στο θρόνο του. Τάχυνε το βήμα του, το άεράκι γινότανε τσουχερό με τον έρχομό της νύχτας. Χώθηκε στο σακάκι του, γιατί ένωθε το κρύο να τον έγγίξει στην καρδιά, και τάχυνε πιότερο ακόμα το βήμα του. Οι άγκώνες του βγαίνανε περιγελαστικά πό το τρύπινο σακάκι του και τα στραβοκατημένα μεγάλα παπούτσια του τονεκάνανε να ύποφέρει.

Εάφνου σταμάτησε. Μιιά εικόνα πέρασε σαν άστρατη άπ' τα μάτια του. Θυμήθηκε τη μάνα του, που ξεψύχησε δώ και δύο μήνες στην άγκαλιά του κ' αίσθάνθηκε ή κρυάδα να προχωρεί βαθύτερα στο κορμί του. Θυμήθηκε πώς τους έδιωξαν άπ' το σπίτι που καθόντουσαν, έπειτ' άπ' το θάνατο του πατέρα του, γιατί χρωστούσανε τρία νοίκια. “Έφερε μπροστά στα μάτια του την εικόνα της μητέρας του, που πέθανε σωριασμένη στα πόδια του ύστερ από μιιά κρύα χειμωνιάτικη νύχτα, που την πέρασαν στο δρόμο. Η άθωά του ή ψυχή. ή ψυχούλα τώ 10 χρόνωνε ταραζόντανε. Η άνάμνηση της μάνας του του άνέβασε το αίμα στο κεφάλι. Τα μάτια του πετάζανε παραξενες λάμπες. Το αίσθημα της εκδίκησης τον κυριέυε. Η καμένη μανούλα του πέθανε σφιγγοντάς τον σιμά της και άπιθώνοντας τα παγωμένα χείλια της στο μέτωπό του με τις λέξεις:—Την εύχή μου. Παντού εύτυχία!... Τα μάτια του βούρκωσαν και μιιά επιθυμία γενήθηκε μέσα του να φωνάξει να φωνάξει και να κλάψει πολύ.... “Επειτα έμεινε στο δρόμο πεντάρφανος, έρημος μέσα σ' αυτή την άπεραντη κι άστοργη κοινωνία, χωρίς καμιιά βοήθεια, χωρίς κανένα στήριγμα.... “Όλα τονέ σκούνησαν, τον κλώτσισαν.... Τότε για να ζήσει άναγκάστηκε να κάνει τον λούστρο. Μά λογάριασε χωρίς τους άλλους λούστρους συναδέλφους του, που έπειδη τονέ βοήκανε μικρό και ήπιο, του χειριού τους δηλαδή τον έδερναν τουσκιζαν το σακάκι, τάρραζαν το καπέλο. Τις καθημερινές έκανε θελήματα στους μακαλήδες και μαναβήδες της γειτονιάς, μα ποτέ οι συντρόφοι του δέν τον άφηναν ήσυχο, πρό πάντων ο Γιάννης ο άλλοίθωρος —δέν έννοούσε να περάσει στιγμή χωρίς να τον κάνουν να πονέσει, να λυπηθής, να κλάψει... Δέν τον έχόνανε... Κατάφερε ο άτιμος να κλέψει κάτι λεφτά πό το Φούτρη και ύστερα να πάει να πεί στο μακαλή, που του τάδωσε για να φωνίσει, πώς τάχασε παίζοντας κορόνα-γράμματα στα σοκάκια. —Και μ' αυτό κατώρθωσε να τότε διώξουν οι μακαλήδες και να μη θέλουν να τον στείλουν πιά για θέλημα κανέναν. Και έτσι τούμεινε μόνο το κασέλι για να βγάξει το ψωμί του. Μά δέν ευχαριστήθηκε όλότελα μ' αυτά ο Γιάννης ο άλλοίθωρος, γιατί μιιά μέρα τουξίλεψε και το κασέλι του το μονάξιβο σύντροφο της ζωής του, τότε πιά έπεσε σε μεγάλη δυστυχία και πείνα.... “Όλα με τη στάση τους έδειχναν πώς πρέπει ναλλάξει το δρόμο που τραβούσε και να πάρει το δρόμο της άτιμίας, της κλειψιάς για να μπορέση να ζήσει.... Πόσο θα ύπομενε σ' αυτή τη ζωή; Κ' ύστερα ήκοινωνία; Θα τον καταδίκαζε βέβαια λέγοντάς του πώς είνε κλέφτης, άτιμος... Και να το αίσθημα που προστάζει ή αυτοσυντήρησης τον όδήγησε κυνηγημένον από την πείνα, να ζητήσει τροφή στα σκουπίδια —σκουπίδι κι αυτός της ζωής. —τα πεταμένα έξω άπ' την πόλη. “Έκει πήγαινε ταχτικά μόλις βράδια-

ζε, διαφιλονικώντας από άλλα ζώα, που μαζεύουνταν σ' αυτό το μέρος το φαγί της άλλης μέρας,

Έξακολουθούσε να περπατάει μέσα στη νεκρική σιγαλιά της νύχτας. Θα περνούσε ακόμα τούτο το μικρό δασάκι και θαμπαινε στην πόλη. Πού και πού κανέν' αστρο ξεχωρίζοταν από τη συντροφιά του και σχηματίζοντας ένα τόξο έσβηνε γλήγορα γλήγορα, σαν πιγολαμπίδα. Η σελήνη είτανε τώρα σκεπασμένη από μουντόχρωμα σύννεφα και κάποτε πετούσε καμιάν άχτίδα. Ανάμεσ' απ' τις χαραμάδες των συννέφων, σά νάθελε μ' αυτό να δείξει πώς υπάρχει και πώς θα νικήσει στον άγώνα της με τα σύννεφα. Ο άέρας δυνάμωσε κ' έκανε το Φούτρη να τουρτουρίζη. Ένωσε τα δόντια του να χτυπάνε με ταχύτητα και ο κρότος τους του φάνηκε σαν τα χειροκροτήματα των θεατών για νάνέβει ή αύλαία ή σαν το ρυθμικό χτύπο των πετάλων ενός άλόγου που τρέχει πάνω στην άσφαλτο. Σ' ένα μέρος το φεγγάρι μπόρεσε να σκίσει τα σύννεφα και πρόβαλε ολόγιομο, σκορπίζοντας τις φωτεινές άχτίδες του θριαμβευτικά, σά νάλεγε: Ένίκησα! Και τα σύννεφα, που οι φωτεινές άχτίδες του τά βάφανε άργυρόχρωμα, παραμερίζανε σά ντροπιασμένα στο διάβα του.

Μπήκε στο δασάκι. Τα δέντρα μουρμουρίζανε κουνώντας τις γυμνές κορφές τους για να ζεσταθούν και κρύψουν τη γύμνια τους κάτω απ' το καθαίο φώς του φεγγαριού. Άξαφνα μέσα στον ψίδυρο των δέντρων του φάνηκε σά να ξεδιάλυγε τη φωνή της μητέρας του. Κρύος ιδρώτας τον έλουσε... Σταράτησε μια στιγμή το γλήγορο βαδισμά του για νάκούσει... Και πραγματικά στη σιγαλιά της νύχτας διάκρινε τη φωνή της μητέρας του. Όπως είτανε τις τελευταίες της στιγμές, σά νάρχεται από πολύ μακριά, από κάποια πόμακρη κι άγνωστη χώρα... Τότες άρχισε να τρέχει, να τρέχει λαχανιασμένος, ιδρωμένος και τά βήματά του άντηχούσανε παράξενα στη γύρω ήσυχία. Κι, όσο έτρεχε τόσο του φαινότανε πώς ή φωνή της μάνας του δυνάμωσε, τονέ φώναζε δυνατώτερα, τον κνηγούσε. Αυτό τον έκανε να βάλει όλες τις δυνάμεις του και να τρέχει σαν τρελλός, σαν άφηνιασμένο άλογο, με τα μάτια δακρυσομένα, και τρέχοντας να φωνάζει: —Μητέρα! Μητέρα!...

Έπλ τέλους έφτασε στα πρώτα σπίτια. Προχώρησε ακόμα λίγο μισοπεθαμένος και σωριασθηκε όξω απ' την πόρτα ενός σπιτιού, βουτηγμένος στα δάκρυα καταϊδρωμένος, κατατρομαγμένος, πεινασμένος, έχτεθειμένος σ' όλα τα στοιχεία της φύσης, που όργιάζανε τη νύχτα.....

Η νύχτα με τον παγερό τον πέπλο της τουε σκέπασε κι' ένα μαύρο σύννεφο από οτοχασμούς τον τύλιξε.....

ΡΑΔΟΥ ΧΑΤΖΗΝΑΣΗ

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Στο φίλο μου το Χρίστο Σωτηρόπου

Ήτανε ή τελευταία βραδιά που θα περνούσε στο μέτωπο, που για την τύχη του ήτανε μια βραδιά πό κείνες πουνε γιομάτες άγρια όμορφάδα. γιομάτες μεγαλοπρέπεια. Οι άστραπές κ' οι βροντές που πέρ' από το Μπέλλες άντηχούσανε, ο κατακλυσμός της νύχτας, του θυμίζανε τις πιο κρίσιμες και τις πιο φοβερές μέρες της ζωής του. Σέ λίγο θ' άφινε για πάντα τα βουνά, τις ρεματιές, που τρία τόρα χρόνα είνε μοναχική του συντροφιά, τους συναδέφους και φίλους της έκαστροτείας, που μαζί τους πέρασε μιάν ολάκαιρη, μπορεί να πη κανείς, ζωή και κάτω στο μικρό του τό χωριό με τα κάτασπρα τα σπιτάκια, που 'τανε χτισμένο σε μιάν άκροθαλασσιά στη Σάμο, θα χάριζε την υπόλοιπη ζωή του στην άγκαλιά της άγαπημένης του, τώ σπιτι-

κόνετου, δουλέβοντας τ' άγαπημένα του τα πατρικά χωράφια, άφου το τυχερό του ήτανε να γλυτώση από το φονικό σίδερο του μεγάλου πόλεμου.

Από νωρίς σαν ήρθε ο ταχυδρόμος του λόχου του, τούφερ' ένα δέμα πό μερικές έφημερίδες κι ένα γράμμα που τ' άρπαξε με λαχτάρα και τράβηξε για το δάσο, πούτανε κοντά στο καταβλισμό για να ξεπλώση εκεί στη μοναξιά, κάτω από τις πράσινες φυλλωσιές βρίσκοντας την πιο άναπαρτιμιά θέση πάνω στο καταπράσινο, το βελουδένιο στρώμα της γής, πάνω στα νιόβγαλα μολακά χορταράκια. Είχε οίξη μιά γλήγορη ματιά στις έφημερίδες θέλοντας να τις ξεφορτωθή από το κεφάλι του κι ύστερα πήρε το γράμμα, που την προέλεσή του γνώριζε από το γραφικό του χαρακτήρα, και σαν κάτι πολύτιμο το περιεργάστηκε κάμποση ώρα με άληθινό καρδιοχτύπι. Έπειτα σκίζοντας το διάβασε με μιά ματιά πό την άρχη ως το τέλος, κάτω κάτω, που τα γράμματα ήτανε μικρά στενογραμμένα και στριμωμένα για να χωρέσουνε πώτερα. Κατόπι το ξαναδιάβασε πιο άργα και πάλε για τρίτη, για τέταρτη φορά, σταματώντας σε κάθε φράση, σά νάθελε να βρη, ν' ανακαλύψη μεγαλύτερη γλυκάδα, φανταστικές μιλιές, που άνάμεσα στις φράσεις του φαινούτανε πώς ξεχώριζε ως που τα μύτια του άφίνοντας το άψοχο το χαρτί ζητούσανε στα βάθη του όρίζοντα πολλαγαλημένες παλιές εικόνες, όνειροπολήματα παλιών άναμνήσεων.

Ο ήλιος σιγά σιγά έγερνε στη δύση τα πουλιά στο δάσο κεληδούσανε το βραδινό τους το τραγούδι. Οι τελευταίες άχτίδες του ήλιου χρυσώνανε τις πράσινες κορφές τώ βουνώνε, τις κορφές τώ δέντρωνε, δίνοντας το βραδινό φιλι στη μενάλη μας μητέρα, την πανώρια Φύση. Κοκκινόχρυσια, γαλαζιδόλεφα, άργυροχρωμα και πορφύρενια γύρω γύρω με βαδι βισινι χρώμα συννεφάκια σχηματίζανε μιά πολύχρωμη κορώνα στο βασίλια της μέρας που πήγαινε να κοιμηθή. Μιά πέραντη τετραγάλανη ώραιότη, ξεπροβόδιζε το μεγάλο του ούρανού μαργαρίτη. Μανάχα κει από το μέρος του βοριά κατά το Μπέλλες ένα ολόμαυρο σύννεφο φαινούτανε φοβερό σά δράκος να παραφυλάη την όμορφια. Άγριο και τρομερό έμιαζε σαν ένα θεριό που ειδόποιούσε με υπόκοφες βροντές πώς έρχεται καταλήτης της όμορφιάς και της γαλήνης. Και άληθινά οι όμορφιές ή μιά με την άλλη χανούτανε και το μαύρο το σύννεφο γοργοσλημμύριζε τον ούρανό, άντικαταστήνοντας τη θέση τους με τη δική του την όμορφια, την άγρια την μεγαλόπρεπη, την όμορφια της καταγίδας. Λίγο άκόμη κι όλος ο ούρανος πλημμυρισμένος από μαύρα σύννεφα προξενούσε φόβο και στην πειδ γερή ψυχή.

Μιά στραπή και σε λίγο μιά τρανταχτερή βροντή ξύπνησε τη σκέψη του. Ξαφνιάστηκε σά να μην είχε καταλάβη την άπότομη άλλαγή του καιρού. Σηκώθηκε δίπλωσε το γράμμα σά φυλλαχτό και κάτω από ένα πελώριο πλατάμι που θάγε τα χρόνια του παπού του, στηριγμένος στο μεγάλο το κορμό του, παρακολουθούνε την καταγίδα. Οι μεγάλες σταγόνες της βροχής πάνω στα πλατιά φύλλα τώ δέντρωνε δίνανε την έντύπωση ενός μονοτόνου λίγο άγριου μα κι ώραίου σά μουσική ρυθμού. Κάτου στο δημόσιο το δρόμο, πούτανε στους πρόποδες του βουνού μιά σειρά μουλάρια βαριοφορτωμένα με σακιά κουραμένα και τρόφιμα περνούσανε σε παράταξη το ένα πίσω από το άλλο. Οι στρατιώτες μεταγωγικοί βιάζανε τα ζά, με το ξύλο, με συμπρωξιές, με τραβήματα τώ χαλιναριώνε, που έκείνα σά στοιικοί φιλοσόφοι δεχούτανε τις χοντρές στάλες της βροχής και μονάχα στις άστραπές και στις βροντές στείβανε φοβισμένα το κεφάλι τους προς το μέρος της λάμπης. Άδύνατα σαν άρρωστημένα κοκαλιάρικα σέρνανε μαζί τους την κακομοιριά. Πιο πέρα στον καταβλισμό του λόχου του θαρρείς και γινότανε γενικός συναγερούς. Η άναπάντεχη βροχή άναστάτωσε όλη τη φαντασία. Έτσι ξαφνικά όπως ήλθε τους βρήκε ολότελ' άπαράσκεβους. Που να φανταστούνε το Μάη, το μήνα της άνοιξης και τώ λουλουδιώνε τέτοια καταγίδα; Μα νάτους όξω από τ' άντίσκηνά τους, τα ρουχένια σπίτια της έκστρατείας, με άξιοζήλεκτη άπάθεια να τα

διορθώνουνε' ὁ ένας μπήγει πάσσαλους, ὁ ἄλλος στηρίζει τὸν ὀρθοστάτη, ὁ ἄλλος σκάβει τὸ ἄβλακι, ὁ ἄλλος πετάει τὰ κλαδιά πού γιὰ τὴν προφύλαξη τῶν ἀεροπλάνων εἶχανε. Οὐτ' ένας δὲν ἀλλάζει. Τώρα ἡ βροχὴ δὲν χοράταβε τὸ πλατάνι τὸ γέρικο μ' ὄλα τὰ μεγάλα του τὰ φύλλα δέ τονε προφύλαγε, ἦτανε καιρὸς νὰ τοῦ δίνει κι αὐτὸς γιὰ τὴ φωλιά του κι ὄση βροχὴ φάη.

Σὲ δύο λεπτὰ βρισκότανε στ' ἀντίσκηνό του, ἔβγαλε τὸ ἀμπέχωνό του τὸ μισομουσκεμένο καὶ ξάπλωσε στὶς κουβέρτες του ἀφίνοντας τὴν ψυχὴ του δλάκαιρη στὴν ἀπόλαψη τῆς βροχῆς. Εἶχε πολλὲς φορές δοκιμάσει τὰ ἐξαιρετικὰ τῆς θέλητρα κάτω ἀπὸ τ' ἀντίσκηνο, μὰ σήμερα πού γιὰ τελευταία φορὰ θά αἰσθανότανε τὴν ἀπόλαψη τούτη, ἡ ψυχὴ του εἶχε πλημμυρίσει μὲ μιὰν ἐξαιρετικὴ χαρὰ, χαρὰ πού πολλὴ σπάνια στὴ ζωὴ του δοκίμαζε θὲς ἀπὸ τὸ γράμμα πὲς το, θὲς ἀπὸ τὴν ἀπόλυσή του. Ἐνωθήκανε δυὸ μεγάλες χαρὲς, δυὸ εὐτυχίες, πού ἡ μιὰ δὲν ἦτανε μικρότερη ἀπ' τὴν ἄλλη. Σήμερα, τὸ δυνατὸ βουΐσμα τῆς βροχῆς, τὸ ὄνθυμικὸ φροῦ φροῦ πού οἱ σταγῶνες πέφτοντας πάνου στ' ἀντίσκηνό του κάνανε, τὸ κατακυλισμα τοῦ νεροῦ στὶς χαράδρες πού πλημμυρίσανε, οἱ κρότοι κάτω στὸ μαγεριὸ τοῦ λόχου, πού ἀπὸ ὕψωμα δυὸ τριῶ μέτρωνε πέφτοντας τὸ νερὸ σχηματίζε ἀληθινὸ καταράχη, ὕστερις οἱ φωνὲς τῶ φαντάρωνε, πού βγάσανε τὰ νερὰ μὲ τὶς καρβάνες τους ἀπ' τὰντίσκηνα, κοροϊδέβοντας τὴ δυστυχία τους μ' ἐφτράπελες φράσεις «Ἄλλος βάρκα δῶ. Μωρὲ παιδιά κανένα σωσίβιο καὶ χαθήκαμε σὰν τὸ γέρο Μασούρα», κι ἄλλοι πάλι πού σιάζοντας τ' ἀντίσκηνο τους πού παρέσυρε ἡ βροχὴ κ' ἡ θύελλα, τραγουδοῦσανε. «Εἶνε καιρὸς μελεᾶς ἐτοῦτα πού τραβάς μὰ ἔλα πού τὸ θέλει ἡ μοιὰ Ἑλλάς» σήμερας τὰ αἰσθανούτανε βαθιὰ μέσα στὴν ψυχὴ του νὰ μπαίνουνε καὶ νὰ τοῦ φέρουνε μαζί μὲ τὴ μεγάλη χαρὰ καὶ μιὰ λύπη, κάτι πού τὸν ἔκανε νὰ πονάει. Γιὰ πρώτη φορὰ καταλάβαινε τὴν ἐγάπη νὰ πλημμυρᾷ τὴν καρδιά του γιὰ τούτα τὰ παιδιά, τοὺς συντρόφους τῆς ἐκστρατείας, τοὺς συντρόφους μιᾶς δλάκαιρης ζωῆς. Τοῦ φαινότανε πὸς ἄστοργα θὰ τοὺς ἀφίνε μέσα στὰ κατσάβραχα, μακριὰ πὸ τοὺς ἀγαπημένους τους, μακριὰ πὸ κάθε τοῦ κόσμου κίνηση, σὲ μιὰ ζωὴ μονότονη, ἀνυπόφορη, πού ἡ ὁμορφιά τῆς νὰ μὴν εἶνε σὲ θέση κ' ἐξουδετερώσῃ τὰ μύρια κακὰ πού ἔχει τώρα μονάχα ἐνιαυθὲ τὴ μεγάλη ἀγάπη γιὰ τοὺς τὴν ἀγάπη πού θὰ τὸν ἐνώνει σὲ ὄλη του τὴ ζωὴ μαζί τους.

Ἀλήθεια εἶχε κι ἄλλους φίλους κι ἄλλους συντρόφους πού ἡ κακὴ τους ἡ μοιρὰ δὲν τοὺς εἶχε μέρες γραμμένες καὶ πού τώρα μισὴ ὥρα μακριὰ, ἐκεῖ κοντὰ στὸ δάσο κοιμοῦντανε τὸν αἰώνιο τὸν ὕπνο, τὸν ὕπνο τῆς μακαριότητος, ἔχοντας γιὰ μοναχικούς συντρόφους, τοὺς ξυλένιους σταβρούς, τ' ἀγριολούλουδα, τὰ δέντρα καὶ τὰ πουλιὰ τοῦ δάσου. Καμημένα παιδιά...

Ἦταν ἀκόμη νύχτα σὰ κηκώθηζε, τ' ἀστέρια σπαρμένα δῶ κ' ἐκεῖ στολίζανε σὰ μαργαριτάρια τὸν οὐρανὸ. Ἡ βροχὴ εἶχε ἀπὸ πολλὴ ὥρα πάψη. Τὸ χῶμα δροσερὸ δροσερὸ σκορποῦσε παντοῦ τὴν ὁμορφὴ ἀπόβροχη μυρωδιά του. Τὰ δέντρα οἱ θάμνοι, τὰ χορταράκια λουσιμένα πὸ τὴ βραδινὴ βροχὴ μάζανε σὰ νάχανε ἀλλάξη μὲ μιὰ καινούργια φορεσιά. Ὁ μικρὸς μὰ μεγάλος σήμερα καταράχης, πού συνήθιζε νὰ πλένεται κάθε πρωὶ, τοῦ πρόσφερε μπόλινο νερὸ, λίγο θολὸ μονάχα, σὰν ἀπὸ κλάμα καὶ δάκρυα νὰ θόλωσε. Ἐνα μικροσκοπικὸ καθρεφτάκι κ' ἕνα χτενάκι, τὰ μονάκριβα ἐφόδια τῆς τουαλέττας του, τονὲ βοηθήσανε στὸ νὰ χτενιστῇ, ὕστερις ἐτοιμὸς τράβηξε γιὰ τὸ δάσο. Γιόμισε τὴν ἀγκαλιὰ του ἀγριολούλουδα παρθένα κι ἀνέγγιχτα πού ἀκόμα οὔτε ἀχτίδα ἡλίου τὰ εἶχε δῆ, κ' ἔτσι φορτωμένος προχώρησε γιὰ τὸ νεκροταφεῖο. Μιὰ μικρὴ ξυλένια πόρτα καμκελωτὴ ὡς ἕνα μέτρο, ἦτανε ἡ εἴσοδό του. Τὴν ἔμπροσθε καὶ μπήκε μέσα στὸν τετράγωνο χῶρο, τὸ μὲ μιὰν ἐξαιρετικὴ ἐπιμέλεια φρασμένο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ξυλένιοι σταυροὶ μαρτυροῦσανε τοὺς τάφους, τὶς στερνὲς καὶ παντοτινὲς κατοικίες τῶ συντρόφου του. Σὲ κάθε σταβρὸ πετοῦσε κι ἀπὸ μιὰ χου-

φτιά λουλούδια, ὡς πού βρέθηκε μπροστὰ σ' ἕνα μεγαλύτερο σταβρὸ πού τονὲ στόλιζε μαραμένο ἀπὸ τὸ χρονο στεφάνι καὶ πούχε χαραγμένο Ν. Κ. Ἐκεῖ γονάτισε καὶ μὲ συγκίνηση στόλισε ὄλο τὸ σταυρὸ μὲ τὰ μυρωδάτ' ἀγριολούλουδα.

Ὁ ἥλιος εἶχε πιά ν' αὐτεῖλη καὶ οἱ ροδόχρυσες ἀχτίδες πλημμυρίσανε τὸν οὐρανὸ, τὴ βροχολοσιμένη φύση. Τὰ πουλιὰ μέσα στὸ δάσο τραγουδοῦσανε τὴν πρωϊνὴ τους προσεφχῆ. Ἡ φωνὴ τους γλυκιὰ, μελωδικιὰ ἔφτανε ὡς τὴν ἐρημιὰ τοῦ νεκροταφεῖου, σὰ γλυκὸ τραγοῦδι πένθιμο, πού συνώδεβε τὴ σιωπηρὴ δέση του. Τὰ λουλούδια μὲ τὶς πορφυρένιες ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, γύρο γύρο στὸ σταυρὸ σχηματίζανε, πρασινοχρυσο, καὶ πορφυρένιο στεφάνι, πού ἡ σταλλαματιὲς τῆς δροσιᾶς σὰ δάκρυα μαργαριταρένια στολίζανε τὰ φύλλα τους. Ὅλα συμμερίζοντανε τὴ λύπη του, ὄλα πονοῦσανε. κι αὐτὸς ἔκλαιγε.

Τὸ ἀπόγεμα τοὺς εἶχε ὄλους ἀποχαρητήση. Τὸ τραῖνο τώρα τὸν ἐπήγαυε στὴ γλυκιὰ του τὴν πατρίδα, ἐκεῖ πού θ' ἄβρισκε τὶς ποθητὲς του εἰρηνικὲς δουλιές, τὴν παλιὰ του γλυκιὰ ζωὴ, τοὺς παλιούς δρομάκους, τὰ παλιὰ δέντρα, τ' ὀλδλεφκο σπιτάκι καὶ κάθε τι πού τονὲ συνέδεβε μὲ τὶς ὁμορφότερες τὶς γλυκύτερες ἀνάμνησεις τῆς παιδικιᾶς του ζωῆς, καὶ τέλος ἐκεῖ πού θ' ἄβρισκε τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη στὴ ἀγκαλιὰ τῆς λατρεμένης του ψυχούλας, στὴν ἀγκαλιὰ τῶ σπιτικῶνε του.

Σαλονίκη 1918

ΘΡΑΚΙΚΕΣ ΗΘΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΘΑΝΑΣΗ ΤΖΙΜΗΤΡΑ

ΤΟ ΜΑΣΚΑΡΕΜΑ

— Τυλιφῆ 'σαι ; Θέμ' σ' ὀχόρεσεν' νὰ τὴν πει κανένας κείνην ἐκεῖ. Κοτζάκι κοπέλα γιὰ παντριά καὶ νὰ μὴ βλέπει τὰ τρογυρνὰ τῆς, τὸ τί τῆς γίνεται ! Ἀμ' διὲς δὰ καὶ σὺ λίγο τὰ πλάγια σου, νὰ δῆς ἄθροπος π' ἄνὰ γιὰ βόδ' ! Λίγο ἔλειψε νὰ τὴν πατήσω' καὶ νάλεγε μάρεμ. Οὐχ ! μπάριμα Μιλτιάδη δὲ σείδα, σ' ὀχόρεσεν', σ' ὀχονοῦνταν, μὰ κείνη γύρωσε τὸ μούτρο τῆς καὶ γελοῦσε σά... Χι. (ἡμαρτον Παναγιάμ, ἡμαρτον).—

Ἀπὸ βραδὶς τὰ μιλήσανε καὶ τὸ πωρὶ — νύχτα ἦταν ἀκόμα — σὰ σήκωσε τὸν κανακάρη γιὸ του τὸν Ἄνεστώ καὶ πήγε τὰ βόδια γιὰ καλύβωμα. Αὐτὸς ὅμως, ὡς νὰ σ' ὀχονοῦσε, νὰ νυφτεῖ, νὰ κἀνει τὸ σταυρὸ του καὶ νὰ πιεῖ τὸ τσιγάρο του, ἔφτασε ἡ ὥρα πού ὁ κόσμος ἀρχίζει πιά νὰπολνὰ τάγελαδρα τὸν στὴν ἀγέλη. Τότε, σὰ σήκωσε ἀνάμεσα πὸ τὶς θυμωνιὲς καὶ τὸν ἄθροπο πούχε μὲ τὸ μεροκάματο καὶ τούπε νάχει τὰ μάτια του τέσσερα, ἔσκίνησε σιγὰ σιγὰ ὁ Μιλτιάδης ὁ τέκ ταμπάνογλους ἀπὸ τὰλῶνη γιὰ τὸ σπῆτι του, ἔπιόλυτος, μὲ τὸ ἄφροδν ἄσπρο του σάβρακο καὶ μὲ μιὰ καλομαζομένη δεματοτρεχιά στὸν ὄμο του.

Στὰλῶνη δὲν εἶχε καὶ τόση δουλιὰ, γιὰ τὴν τὰ βόδια θάρχοντανε τὴν ἄλλη μέρα, ἄθροπο πάλι γιὰ νὰ τὸ φυλάγει εἶχε, αὐτὸς τί θάκανε μὲ τὸ νὰ κἀθωνταν ἐκεῖ ; τούλαχιστο ἄς πήγαυε στὸ σπῆτι του, μὰ πούχε κι ἄρχιμένο πλεμάτι νὰ τὸ τέλειωνε.

Ὅλα καλά, μὰ πόσο τὸ μετάνιωσε ! Καλύτερα νὰ μὴν πήγαυε !

Δυὸ δρασκελιὲς ἦθελε ἀκόμα γιὰ νὰ μπει μέσα στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του καὶ νὰ τῆς Νταραμιλούδας ἡ θυγατέρα μὲ δυὸ κουβάδες νερὸ στὰ χεῖρα τῆς τοῦ περικοψε τὸ δρόμο του ! Πειράχηκε ὁ Μιλτιάδης, μὰ ὄχι κι ὡς τόσο. Σὰν ὅμως αὐτὴ παραπέρασε λίγο καὶ γυρίζοντας τὸν εἶδε πονηρὰ καὶ γέλασε κι ὄλας' ἔ ! τότε πιά φουρκίστηκε. Ἐκανε νὰ ριχτεῖ πάνω τῆς, νὰ τὴν πιάσει πὸ κείνες τὶς μαῦρες μακρὲς πλεξουδάρες τῆς, νὰ τὴ φέρει τρεῖς γύροι καὶ νὰ τὴν ἔδεχτε κείνος πὸς σέβονται τὸ μεγαλύτερο καὶ τί θὰ πει Τετ-Ταμπάνογλους. Μὰ νά, ἡ γυναίκα του ἡ Ρηγιὼ πού, θαρρεῖς θεὸς νὰ τὴν ἔστειλε, κείνη τὴν ὥρα ἔβγαζε τὴν ἀγελάδα τῆς γιὰ τὴν ἀγέλη καὶ πού

βλέποντας ὄλ' αὐτά, τονὲ τραβᾶ μονομιᾶς ἀπὸ τὸ γλακά, μέσα στὸ σπίτι, γιατί ἤξερε αὐτὴ τί εἶτανε αὐτὸς καὶ τί μπορούσε νὰ κάνει ἀπάνω στὸ θυμὸ του.

Μὲ χίλια δυὸ λόγια τὸν ἔπεισε νὰ μὴν κακοκαρδίζεται μὲ τέτοιες σὰν τῆς Νταραμλούδας τὴ θυγατέρα, ποὺ κ' ἡ μάνα τῆς προτοῦ νὰ παντρευθῆ μὲ πόσες δὲν ἀκούστηκε πὼς τὰ ταίριαζε καὶ τὰ χάλαγε πάλι, ὡς καὶ μὲ τὸν Τσιφτοῦ τὸ Δημητρώ. Κι' ὅταν μιὰ γυναῖκα εἶναι τέτοια στὰ καμώματά της καὶ στὰ φερσίματά της τί φυλάγει κανένας νὰ γίνει κ' ἡ θυγατέρα; ! τί ἄλλο ἀπὸ τὴ μάνα της κ' ἓνα πουκάμισο ἀνώτερη.

Μὲ τέτοια λόγια ἡ Ρηγιὼ κατάφερε τὸν ἄντρα της νὰ καθῆσει κάτω τὸ τὴν κληματαριά ἡσυχος μέσα στὸν πιχτὸ τὸν ἴσκιο καὶ νὰ πλέκει τὸ πλεμάτι του. Τὴ γλώσσα του ὅμως δὲ μπόρεσε νὰ τὴ σταματήσῃ ὀλότελα καὶ γι' αὐτὸ ὁ Μιλτιάδης πότε πότε δούλευε καὶ πότε πάλι ἄφηγε τὴ δουλιὰ κατὰ μέρος καὶ μπόμπιβε τῆς Νταραμλούδας τὴ θυγατέρα.

— Τυφλὴ ὦσαι θεέμι ὀχόρεσεμι,.....

Ὁ ἥλιος τόσο ψηλὰ εἶχε φύγει ἀπὸ τῶν ἀμπελιῶν τὸ ὕψωμα ποὺ μπορούσε κανένας θὰ τον ἀγγίξει ἀν πατώντας στοὺς ὤμους ἀλλουνοῦ τετωνότανε λίγο περισσότερο. Ὁ Μιλτιάδης ἀφοῦ ἤπλε τὸ βαρύγλυκο καφέ του, ξεπέρασε τὴ ζώνη ἀπὸ τὸ σὸφρακὸ του, τὴ μόνη ποὺ τὸ κρατοῦσε στὴ μέση του, καὶ τὴν ἔδωσε στὴν Ρηγιὼ νὰ τὴν πλύνει γιατί, λασπώθηκε τὴν ὥρα ποὺ ἔσκυψε νὰ πλῆ νερὸ ἀπὸ τὴ βρύση. Κεῖνη σηκώθηκε καὶ πηγαίνοντας νὰ φέρει μιὰν ἄλλη καινούρια βρακοζῶνα, νὰ σοῦ ἡ πόρτα τοῦ σπητιοῦ της ἀνοίγει καὶ δυὸ γυναῖκες μπένουνε μέσα μὲ τις δουλιές τους στὰ χέρια. Ἦταν ἡ Φρατίνα μὲ τὴ νύφη της τὴν Εὐδοκία. Ἡ πρώτη ἀνοίγει μαλὶ κ' ἡ δεύτερη ἐγενθε τρίγωνο στὴ ρόκα της. Πηγαίνανε νὰ συντροφέψουνε τὴ Ρηγιὼ μιὰ ποὺ ἔξερανε πὼς ὁ ἄντρας της ἦτανε στ' ἀλώνη. Σὰν εἶδε ὅμως ἡ Εὐδοκία τὸν ἄντρα τῆς Ρηγιῶς μέσα, νεροπιάστηκε — νιόνυφη βλέπεις — κ' εἶπε κρυφὰ καὶ στὴν πεθερά της νὰ γυρίσουνε πίσω, μ' αὐτὴ δὲν τὸ παραδέχθηκε, γιατί τὸν ἤξερε τὸ Μιλτιάδη τί ἄνθρωπος ἦτανε πὸ δῶ καὶ τόσα χρόνια.

Μπένοντας μέσ' ἀπὸ τὴν πόρτ' αὐτές, ἔκοψε τὸ δρόμο της ἡ Ρηγιὼ, τὴν εἶπε δὰ κι ὁ Μιλτιάδης, νάφήσει γιὰ ὑστερότερα τὴ δουλιὰ της, γιατί ἦτανε ντροπὴ νὰ κάθεται κανένας νὰ περνᾶ στὸ σῶβρακὸ του βρακοζῶνα μπροστὰ σὲ γυναῖκες, σὰ φεύγανε αὐτές τότες ἄς γινώτανε αὐτὴ ἡ δουλειὰ, μιὰ ποὺ αὐτὸς δὲ θὰ σηκωνότανε ἀπὸ τὴ θέσι του, δὲν πείραζε ἂ θάτανε καὶ λυτὸ τὸ σῶβρακὸ του, ἄς καθώταν ἔτσι πὼς καθώτανε. Κ' ἔτσι ἔκατσε κι ὅλας ὡς ποὺ ἦρθανε κοντὰ ἡ Φρατίνα μὲ τὴ νύφη της.

Ὁ Μιλτιάδης ἀν καὶ θυμωμένους μῆτε τὸν τρόπο του ἔχασε μῆτε τὸ φερσίμὸ του. Καθιστὸς, μετὰ τὸ καλωσορίσει ποὺ τίς εἶπε, ἔβαλε τὸ προσκέφαλό του κατὰ τὸν ἴσκιο γιὰ νὰ καθῆσει ἡ Φρατίνα κ' ὕστερα γιὰ νὰ περνᾶ ἡ ὥρα καθάριζε τὸν τόπο ἢ ἀπὸ καμιά πέτρα, ποὺ βρισκότανε, φύλλο ἢ πούπουλο. Μὰ ὅσο κι ἀν πᾶσαιζε νὰ κρύψει τὸ θυμὸ του μπροστὰ στὴ Φρατίνα δὲ μπόρεσε — παλιὰ γυναῖκα βλέπεις αὐτὴ — τὸ κατάλαβε μονομιᾶς πὼς ὁ Μιλτιάδης εἶχε σταναχωρία μέσα του καὶ γι' αὐτὸ ὕστερις ἀπὸ τὴν κουβέντα ποὺ τοῦ ἔκαμε γιὰ τὰ λῶνά καὶ γιὰ τὰ γεννήματα τονὲ ρώτησε καὶ γιὰ ποιοὺ λόγους φαινότανε σὰ σταναχωρημένος. Ὁ Μιλτιάδης στὴν ἀρχὴ δὲ θέλησε νὰ τὸ πει, κατόιν ὅμως τὸ εἶπε πὼς αὐτὸ κι οὐτὸ ἔπαθε ἀπὸ τῆς Νταραμλούδας τὴ θυγατέρα καὶ πὼς αὐτὸ δὲν τονὲ σταναχωροῦσε τόσο γιατί ἡ θυγατέρα τῆς Νταραμλούδας πάλι θυγατέρα τῆς Νταραμλούδας θάτανε κ' ὁ Μιλτιάδης δὲ θάχανε τὴν ὑπόληψή του, πάλι Μιλτιάδης θάτανε μὲ τ' ὄνομά τ' — ὅσο τονὲ σταναχωροῦσε τὸ ἄλλο, πὼς θὰ πάθανε κάτι μιὰ ποὺ μπερδεύτηκε μὲ γυναῖκα. Ἐπειδὴ τόγχε παρατηρημένο. Ὅσες φορές μπερδεύοντανε μὲ γυναῖκα ἢ τὸ βόδι του πᾶρωστοῦσε ἢ στὸ σπῆτι του ζημιὰ θὰ γινώτανε ἢ ἄλλο τίποτα θὰ πάθανε. Γι' αὐτὸ κι αὐτὸς σήμερα φυλαγότανε καὶ δὲν ἔβγαινε ὄξω μὴν τυχὸν καὶ μάλωνε μὲ κανένανε.

Μὰ νὰ ποὺ ὅσο κι' ἀν προφυλαγότανε δὲ μπόρεσε νὰποφύγῃ, γιατί. Ἐτσι πὼς μιλούσανε, ἀνέβηκε τῆς γσιτόνιας, ἀπ' ἐκεῖ, τῆς Δοξακίως, ὁ χαϊτᾶς ὁ ἀνυπρόκοπος, ἀπὸ

τὸ σπῆτι τους πάνω στὸ ντουβάρει καὶ πολεμοῦσε νὰ φτάσει τὰ ρόδια πὸ τὴ ροδιὰ τοῦ Μιλτιάδη. Δυὸ ἔκαμε κάθε χρονιά καὶ τὰ φυλάγε πιά ἡ Ρηγιὼ, σὰν τὰ διὸ τῆς τὰ μάτια, ποὺ λέγ' ὁ λόγος. Ἦθελε λίγο ἀκόμα γιὰ νὰ τὰ φτάσει καὶ τονὲ βλέπει ὁ Μιλτιάδης! Δὲ χάνει καιρὸ σηκώνετε μονομιᾶς, γιὰ νὰρπάξει ἓνα ξύλο καὶ νὰ τονὲ χτυπήσῃ, μὰ, μόλις σηκώθηκε. Ἄ!!! κάμιατε μαζί ὅλες οἱ γυναῖκες. Εἶχε μασκαρευτεῖ. Ἐπεσε τὸ σῶβρακὸ του. Φώναξε κείνος κλείστε τὰ μάτια σας μὰ δὲν πρόκανε.

Θεσσαλογικὴ 1922.

Λ. ΑΝΤΡΕΓΙΕΦ

Μετ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΣΤΡΙΝΟΥ

Ο ΓΙΓΑΝΤΑΣ

—Νάτος ἦρθε ὁ γίγαντας, μεγάλος μεγάλος, τόσο μεγάλος! Νάτος ἦρθε, ὁ γελοῖος. Τὰ χέρια του κι' αὐτὰ μεγάλα, χοντρά σὰ δέντρα, τόσο χοντρά. Νάτος ἦρθε κ' ἔπεσε χάμου. Καταλαβαίνεις, μπερδεύτηκε στὰ σκαλοπάτια κ' ἔπεσε! Τέτοιος ἀνόητος γίγαντας, τόσο γελοῖος — μπερδεύτηκε κ' ἔπεσε! Ἄνοιξε τὸ στόμα του — καὶ ξαπλώθηκε χάμου, αὐτὸς ὁ τόσο γελοῖος, σὰν κληνοδοκαθαριστής. Γιατί ἦρθες δῶ γίγαντα; Τράβα, τράβα πὸ δῶ! Τὸ χρυσὸ μου εἶναι τόσο καλὸ, τόσο ἡσυχό. Κρούφηκε μέσ' τὴν ἀγκαλιά τῆς μάνας του — μέσα στὴν καρδιά της — τὸ καλὸ μου, τὸ χαριτωμένο μου παιδάκι. Ἐχει κάτι ἀγαθὰ ματάκια, τόσο γλυκά, καθαρὰ, αἰθέρια κι' ὅλα τὸ ἀγαποῦνε. Κ' ἡ μυτίτσα του καὶ τὰ χειλάκια του εἶνε τόσο χαριτωμένα καὶ δὲ θορυβεῖ. Πρῶτα θορυβοῦσε, ἔτρεχε — φώναζε — πήγαινε πάνω στὸ ἄλογό του. Ζαίρεις, γίγαντα, τὸ χρυσὸ μου ἔχει ἐν' ἄλογατάκι, καλὸ ἄλογατάκι, μὲ οὐρὰ καὶ τὸ καβαλικεύει καὶ πάει στὸ ποταμάκι, μακρὸνὰ στὸ δάσος. Κ' ἐκεῖ στὸ ποταμάκι ὑπάρχουνε ψαράκια γίγαντα, ξαίρεις τί ψαράκια; Ὅχι δὲν ξαίρεις ἐσὺ γίγαντ' ἀνόητε, τὰ ξαίρει τὸ μικρὸ μου Κάτι μικρὰ ψαράκια ὁμορφα καὶ γλήγορα. Τὰ φωτίζει ὁ ἥλιος καὶ κείνα παίζουνε. Ναί, γίγαντ' ἀνόητε αὐτὰ ἐσὺ δὲν τὰ ξαίρεις.

— Τί γελοῖος ποῦναι ὁ γίγαντας! Ἦρθε κ' ἔπεσε! περνοῦσε τὴν σκάλα — καὶ μιὰ δυὸ — μπερδεύτηκε κ' ἔπεσε. Ἐσὺ νὰ μὴν ἔρθῃς γίγαντα, δὲ σὲ κάλεσε κανένας. Πρῶτα θορυβοῦσε ὁ μικρὸς κι' ἔτρεχε τὴν ὥρα εἶναι τόσο χαριτωμένος, τόσο γλυκὸς, κ' ἡ μὰράκα του τὸν ἀγαπᾶ τόσο, περισσότερο ἀπ' τὸν ἑαυτό της, περισσότερο κι' ἀπ' τὴ ζωὴ της ἀκόμα. Εἶναι ὁ ἥλιός της, ἡ εὐτυχία της, ἡ χαρὰ της.

Τώρα εἶναι μικρὸς, ὀλότελα μικρὸς κ' ἡ ζωὴ του μικρὴ ὅμως αἰῶριο θὰ μεγαλώσῃ, θὰ γίνῃ γίγαντας, θάχει μεγάλα γένια, μουστάκια μεγάλα μεγάλα, κι' ἡ ζωὴ του θάνα ἐνδύχωρη, θαρραστή. Θάνα καλὸς, ἀγαθὸς, ἔξυπνος, γερός, ὅπως ὁ γίγαντας γερός κι' ὅλοι θὰ τὸν ἀγαποῦν καὶ θὰ τὸν κοιτᾶζουνε καὶ θὰ χαίρουνται. Θὰ ἔχει πίκρες, ὅλος ὁ κόσμος ἔχει, μὰ θάχει καὶ μεγάλες χαρές, φωτεινές σὶν ὁ ἥλιος. Θὰ βγῆ στὸν κόσμὸ ὁμορφος, ἔξυπνος καὶ ὁ γαλάσιος οὐρανὸς θὰ φωτίζει πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ τὰ πουλιὰ θὰ ζελαῖδουνε καὶ τὸ νερὸ θὰ τρέχει γοργὸ καὶ θὰ κάνει τὸ θορυβὸ του. Καὶ θὰ ρίξῃ μιὰ ματιὰ καὶ θὰ πει «Τί καλὸ ποῦνε στὸν κόσμῳ... τί καλά...»

— Ὅχι..... Ὅχι..... αὐτὸ δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ. Σὲ βαστῶ γερά, τρυφερά, παιδί μου. Δὲ φοβᾶσαι ποῦ εἶναι τέτοιο σκοτάδι; Κοίτα κεῖ στὸ παρῆσυρο, ἔχει φῶς. Εἶναι τὸ φανάρι στὸ δρόμῳ ποῦ φωτίζει τὴν κατοικία τόσο γελοῖα. Μὰς φωτίσει καὶ μὰς γιατί σκέφτηκε: «Ἄς φωτίσω καὶ κεῖ λίγο, γιατί ἐκεῖ εἶναι τόσο σκοτεινά!» Τί μαζοῦ ποῦναι καὶ πόσο γελοῖο. Θὰ φέξει καὶ αἰῶριο — Θέ μου αἰῶριο!....

Ναί, ναί, γίγαντα. Βέβαια βέβαια. Τέτοιος μεγάλος ψηλότερος ἀπ' τὴν κολόννα τοῦ φαναριοῦ, ψηλότερος κι' ἀπὸ τὰ κωδωνοστάσια τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἦρθε τόσο ἀλλόκοτα κ' ἔπεσε χάμω! Μὰ πὼς ἀνόητε γίγαντα δὲν πρόσεξες τὰ σκαλοπάτια! — Ἐβλεπα πάνω, κάτω δὲν βλέπω — λέει ὁ γίγαντας μὲ τὴ χοντρή του τὴ φωνή, καταλαβαίν

μέ κεινή τη χοντρή τη φωνή—Κοίταξα ψηλά. Νά κοιτάξης λοιπόν κάτω, άνόητε γίγαντα και θα προσέχης τότε —Νά κοιτά το χρυσό μου θα μεγαλώση, θα γίνη πιό τρανός κι από σένα. Και θα περνά δαση, βουνά, πόλεις. Θάνατι τόσο δυνατός που δέ θα φοβάται τίποτα. Θα φτάνει το ποταμάκι και θα τ'ό περνά. Όλοι θα τ'ό κοιτάζουνε, θ' άνοιγουνε τ'ά μάτια, τ'ό στόμα και θα χάσκουνε, και κείνος θα τ'ό περνά. Κ' ή ζωή του θ'άνε μεγάλη, ευρύχωρη κι ο ήλιος θα τ'ό φωτίζει, αυτός ο μεγάλος ήλιος ο εικογέτης που θ' άνατείλη τ'ό πρωί και θα φωτίση τόσο, Θέ μου!

—Νά... Νάτος, ήρθε ο γίγαντας κ' έπεσε... Τόσο γελοίος, μα στ' άληθινά γελοίος. Έτσι στη βαθιά τη νύχτα μιλούσε ή μάνα, σκιμμένη πάνω από τ'ό παιδί της που ψυχραχούσε. Τ'ό είχε φέσει μέσ' τη σκοτεινή την κάμαρα, κ' έλεγε... Τ'ό φανάρι έφεγγε τ'ό παραθύρι, ενώ στ'ό γειτονικό τ'ό δωμάτιο άκούγοντάς τηνε ο άντρας της έκλαιγε...

ΣΕ ΜΙΑ ΡΟΣΣΙΔΑ

Στ'ό φίλο Στέλλιο Σ.

Ρούσσα ξανθιά άγγελόμορφη στην όψη
 χλωμόδωρη σ'ά δλογοιμη σελήνη
 κέρα νά κιώ νά νύσσο τ'ό μεθύση,
 νά νύσσο τη γλυκιά του σκοτοδίγη.

Όσπου τ'ά μάτια πιά τ'ά γαλανά σου
 κ' ή εδγενικιά σου ή στάση, κρινοθώρα,
 νά μη με σιαχώνω για νάρθ'ό κοντά σου
 'Ω κέρα για νά κιώ, και θάρρη ή ώρα.

Σιμά μου—άκου και τ'ό μουσικό μου.
 παγώρια μου κερά—θέλω νά γίνης
 βασίλισσα στ'όν κόσμο τ'ό δικό μου
 κι' άντ'ίς για σκλάβ'α του άκαρδου του κόσμου.
 αιώνια έσύ, ρούσσα ξανθιά, νά μείνης
 άφέντρα του είνε μου, στη ζήση φώς μου.

ΝΙΚΟΣ ΣΩΤΗΣ

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ

Σιμυρίζοντας μέσ' άπ' τ'ό πάγκο πέρασε τ'άγέρι
 Και πέφτανε τ'ά φύλλα τραγουδώντας τ'ό σκοπό
 Τ'όν αιώσιο, ποιός τ'όν ξέρει;
 'Αχ, αυτό τ'ό κριό άγέρι'
 Στ'ά φτερούγια του είχε φέσει
 Χάρο—άλλοιμονο—πικρό.

Τ'ά φύλλα πέφταν με στεγνή μι'ά ανατριχίλα
 Κι έγώ θλιβόμουν, τί δέν εΐτανε τ'ό χυνοπάρου
 Μόν' εΐτανε τ'ης άνοιξης, χλωμά, κίτρινα φύλλα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

Τί σκέπτομαι. Από τ'όν ουρανόν και τ'ην γήν. Δημ. Γ. Καλογεροπούλου' εκδότης Γ. Ν. Σιδέρης. Αθήναι 1922. Ένα βιβλίο που περιμάζωξε όλους τ'ους στοχασμούς του ο Δ. Γ. Καλογεροπούλος, από τ'ά διάφορα περιοδικά που τ'ους είχε δημοσιέψη και που κατά τ'ό συγγραφέα άρχίσανε νά γίνονται χτήματα διαφόρων άλλων, πράμα που τ'όν άνάγκασε νά τ'ους συγκεντρώση σ'ό τόμο κι έτσι ξεχωριστή τ'ό έργο τ'ό δικό του από τ'υχόν άλλωνε.

Όραιοε με άρεκτό χιούμορο και σοφές, μπορεί νά π'η κανείς σκέψης, βρίσκονται κάμποσες στ'όν τόμο, μα και για πέταμα όχι λίγες και κατά τ'ή γνώμη μου καλύτερα θάτανε ο συγγραφέας νά διάλεγε και νάβαζε στ'όν τόμο του τ'ους καλύτερους στοχασμούς του πετώντας όσους δέν άξίζανε τ'όν κόπο νά τύχουνε τ'ης... αλωνιότητας. Σκέψης σάν τη νεκρανάσταση. «Ευτυχώς οι νεκροί δέν όμιλούν, άλλως θρησκεία δέ θα ύπηρχε» ή «ο φοβερότερος έχθρός τ'ού άνθρώπου είνε ο άνθρωπος» τ'ά μυστήρια, τ'ά δεινώμα. τ'ό «ο έρωσ τότε είνε λογικός όταν είναι... τρελός» τ'ην ύπερφάνεια, και α. είνε προορισμένες νά ζήσουνε και νά καρποφορήσουνε άκομα, μα τί νά π'ω για τ'ό «Δι' εκείνους που χάνουν μι'ά παρουσιαζόμενη τύχη, ύπάρχουν τ'όχοι για νά κτυπήσουν τ'ό κεφάλι των, για τ'ό παρακάτω τ'ης μεγαλυτέρας ποιήης» τ'ους «έγκληματίας άτιμωρήτους» για τ'ό «μι'ά τούτα κάνει ο έρως στ'ό νερόν» και α. που τ'ό μόνον προτέρημά τ'ους είνε που είνε... χλιαρά καλαμπούρια τ'ά περισότερα, γιατί τ'ά κρούα είνε λίγα προς τιμή τ'ού κ. Καλογεροπούλου. Όπισσ'όδηποτε ο άναγνώστης τ'ού «τί σκέπτομαι» ίκανοποιείται με τ'ό παραπάνου μπορεί νά π'η κανείς, άφου οι πιότεροι στοχασμοί του, άξίζουνε όχι μονάχα διαβάσματος μα και μελέτης.

Αντίλαλοι—Δάκρυνη—Γελαδάρης. Σπήλιου Γ. Πασαγιάννη. Έκδοτικός οίκος Έστίας Σταδίου 44 Αθήνα 1922. Ένας καλοτυπωμένος τόμος ποιημάτων τ'ού Σπήλιου Γ. Πασαγιάννη που περιέχει περίπου ένα σημαντικό μέρος τ'ού ποιητικού του έργου και που τ'ού άξίζει άληθινά

μι'ά ιδιαίτερη προσοχή. Θάθελα μάλιστα νά μιλούσα πλατύτερα γι' άφτό αν τ'ό είχα όλο στ'ά χέρια μου, πράμα που έλπίζω νά μπορέσω και κάνω άργότερα. Για τ'ην ώρα θα περιοριστώ στ'ό νά ρέξω μι'ά ματιά στ'όν τόμο άφτόνε που είνε άρεκτός στ'ό νά χαρακτηρίση κανείς όλο τ'ό έργο του.

Αντίλαλοι. ώρες: έν'άπο τ'ά πέντε ποιήματα τ'ών αντίλαλων που ο ποιητής περιγράφει με όμορφες γραμμές γιομάτες ζωή και χάρη, τις ώρες τ'ης μέρας άρχίζοντας άπό τ'ό πρωί. «Λαλούν τ'ά όρνιθία τρεις φορές και διαλαλούν τ'ην ώρα που με τ'ά ροδοχρώματα προβαίνει ή χαραινούλα» και προχωρεί στ'ό μεσημέρι, άπόγεμα βράδι, στη νύχτα ζωγραφίζοντας και τ'ην κάθε λεπτομέρεια με όμορφα χρώματα, που σε κάνουνε νά λαχταράς τ'ην έξοχή που ύμνοδνε άφου οι ώρες είνε γιομάτες μυσφδιά θυμιατού, γιομάτες βουνήσια κάλλη.

Τραπνό,άλαφρό τ'άγέρι
 φυσάει στ'ά δέντρα, στ'ους άνθους, μωσκοδροσιές, και ραίνει
 με μύρα βαλασιμώνοντας τ'ης γης τ'ό κάθε θάλος.

Στ'ό δέφτερο, έργα: περιγράφει όλη τ'ην κίνηση τ'ού χωριού, τ'ό πρωινό ζύπνιμα, τ'ή δουλία, τ'ό τραγούδι, τ'όν έρωτα, κι όλη τ'ην άγνότητα και φυσικότητα τ'ης ζωής του, όλο τ'όν κόσμο του, τις άσπρες τις μελαχρινές, τις γαϊτανοφρυδούσες, τις ξανθές τις ροδόμους και κοντοστιβαρούσες, που λιγάνε τις κοντυλένιες μέσες τ'ους και «στου ποταμού λευκαίνουνε τ'ην άκρη άράδα άράδα».

Τ'ό τρίτο. Ζωή: ο ήλιος άνοιξιάτικος ξανθός στ'όν κόσμο λάμπει
 κι όλα τ'ά πλάσματα τ'ης γης τ'ά γλυκαναγαλλιάζει.

Μέσα στ'ους στίχους του περνάνε όλα τ'ά κάλλη τ' άφταστα τ'ης μεγάλης μας Μητέρας όλα τ'ά περσία μάγια τ'ης.

Ζωη πεντάμορφη ζωή με τις περισίσιες χάρες
 ζωή με τ'ά γηλιόμορφα και τ' άγνωρά σου κάλλη
 χαρά στ'όν που τις χάρηκε, χαρά στ'όν και που τ'ά εϊδε.

Και! Θαλασσινοί καρποί, που ή φαντασία τ'ού ποιητή προχωρεί περ' άπο τ'ην πραγματικότητα που στ'ά τρία πρώτα είχε συντρώφισά του και μπλέκει με νεροπατέρες και νεροδυγατέρες, άκούει τ'ά τραγούδια τ'ους τ'ά ξωτικά τις βλέπει νά σέρνουνε τ'ους χορούς τ'ους θαλασσίνιους, νά καθρεφτίζονται κάτω στ'ά βύθη, νά βγάνουν τ'ά ήλιοστραφτα μαργαριτάρια, νά τ'α κρεμάν στ'άφράτα στήθη και νά φορούνε τ'άλικα και ρόδινα κοράλια στ'ά κρινοδάκτυλά τ'ους για διαχτυλidia.

Μά τί νά π'ουμε και για τ'ή δάκρυνη τ'ό ύπεροχο άφτό ποίημα, που ο στίχος του γιομάτος μελαχολία και γλυκα τρέχει στ'ό στόμα τ'ού άναγνώστη σάν τ'ό γάλασο τ'ό νερό στ'ό καθαριο τ'ό ρούκι, πουνε πλουσιώτατο σ'ε εικόνες και σ'ε λέξεις, όπως κι όλο άλλος τε τ'ό έργο του, πουέχει μέσα στ'όν πόνο του,στ'ή θλίψη του, μι'ά γλυκάδα,που σου άγγίζει τ'ά βαθύτερα μέρη τ'ης καρδιάς,μάλιστα στη σονάτα τ'ού Γκιώνη, που άδελά του κανείς νιώθει τ'ην ψυχή του νά ριγιά, νιώθει τ'ό λογισμό του νά φέβγει σ'ε κάτι τ'ό υπερκόσμιο...

Στ'ή βουσουλα θα πάμε μι'ά νύχτα τ' Απρίλη.
 Η νυχτιά θα κοιμάται και στ'όν ήχο τ'ης κρήνης
 σ'ό θ'ά ειπής τ'ό τραγούδι, που έλαλούσαν τ'ά χελίη
 τ'ης χλωμής — τη θυμάσαι; — τ'ης Δάκρυνης.
 Τ'ό φεγγάρι με πόνο τ'ους ήσκιους θ'ά πλώνει
 και στ'ά δέντρα τ'ά δάκρια ή δροσουλα θα ραίνει.
 Σ'ό θα κλαίς στ'όν ήχο του και θλιμμένη θα πέφτη
 δακρυσμένη ή Σελήνη στ'ά νερών τ'όν καθρέφτη.
 Και ή ερμιά θα νεκρώνει, ώμέ, θα νεκρώνει
 με τ'ό κλάμα τ'ης νιότης, με τ'ό θρηνο τ'ού γκιώνη.

Τι νά π'ουμε για τ'ό Γελαδάρη (τ'όν πρόλόγο του) που τονε διακρίνη κάποια πνοή άνώτερη. Η και για τ'ά «νεότερά του».

Οι αντίλαλοι κ.λ.π. άξίζουνε παραπάνου άπο μι'ά προσοχή, ο Σπήλιος Πασαγιάννης, με τ'ό ύπεροχο έργο του κρατάει μι'ά διαλεκτή θέση στ'ό περβόλι τ'ών ποιητώνε μας γιατί άληθινά είνε ποιητής και μάλιστα ξεχωριστός.

P. X.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Μοΐσα Μηνιαίο περιοδικό άριθ. 1224 Αθήνα Ίούλιος 1922. Γραφεία όδός Δραγατσανίου 6. Διευθύνεται άπό συντροφία συνεργατών. Τ'ό φύλλο δευτ. 1.25.

Ε' EUROPA ORIENTALE μηνιαίο περιοδικό, άριθ. 1, 2, 3, 5-7, επίσημον όργανο του Istituto per l'Europa orientale. Γραφεία via Nazionale 89 Roma. Σύνδρομή χρον. λιρέτ. 25.

Έστίαδα μηνιαίο περιοδικό, άριθ. 9-10 Χίος Ίούνης. — Ιούλης 1922. Διευθυντές Γιάν. Σγόντζος και Άντρ. Λουτζος. Σύνδρομή χρον. δερ. 20 έξάμηνη έξη.

Ἑπισημογραφία Ἑπιθεώρησις μηνιαίο περιοδικό. Τεύχη Α' Β' Γ' Μάιος, Ἰούνιος, Ἰούλιος. Διευθυντής Παναγιώτης Ἀβούρης. Συδρομή ἑσῶτ. δρ. 10 Γραφεῖα: Πλατεία Σολωμοῦ 3, Ζάκυνθος.

Ἐσπερος Φιλολογική καὶ κοινωνική ἔφημερίς ἀριθ. 1 Σύρος 10 Αὐγούστου. Διευθ. Γιάν. Μπαρώνας Βελ. Φρέρης.

Λόγος μηνιαίο περιοδικό. Πόλη Μάης 1922 συδρ. ἔξῳτ. φράγκα 24. Διευθ. Γιάν. Χαλκούσης καὶ Α. Πράσινος. Γραφεῖα: Vechil Sokak No 29 Pera Constantinople.

HELLAS organ der Deutsch Griechischen Gesellschaft ἀριθ. 3-4 Αὐγούστος 1922. Διεύθυνση! Verlag "Hellas" Hamburg.

Φάρος δεκαπενθήμερο φιλολογικὸν περιοδικὸν ἀριθ. 83-29 11 Αὐγούστου 1922. Γραφεῖα ὁδὸς Σίδι Μιτουάλλι ἀριθ. 30 Ἀλεξάνδρεια. Συδρομή ἔτησια ἑξωτερικοῦ Γ. Δ. 100. Ἐκδότης Ν. Μεταξάς, Μ. Κωβαῖος καὶ Σια.

Φυλὴ δεκαπενθήμερο λογοτεχνικό, ἐπιστημονικό περιοδικό ἀριθ. 1 καὶ 2, Αὐγούστος 1922, Γραφεῖα ὁδὸς Κέας 6 Ἀθήνα. Συδρομή ἔτησια δρ. 12,50. Διευθυντής Ν. Σκαρέντζος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κ. Ἄντων. Οὔτε τ' ἀνατολίτικα στίτσα μπορέσαμε νὰ ἐγκρίνομε μ' ὅλη τὴν καλή μας διάθεση.

Γιάν. Ἀρδάμ. καὶ Γιάν. Κονγιούλ. Πειραιᾶ. Πήραμε ὅλα τὰ τραγούδια σας Ὅσα ἐγκρίνονται θὰ δημοσιέβονται. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνεργασία. Κώστ. Κοντοπ. Δυστυχῶς δὲν εἶνε μόνο τὸ σημειωμένο τετράστιχο πού μας παραξενέβει. Δυστύμαστε πού δὲ μποροῦμε νὰ κάνομε τίποτα. Στείλε μας κάτι καλύτερο. Πίπ. Μάστ. Κέρκυρα. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν συνεργασία. Ὅσα κρίνομε καλά θὰ δημοσιέβουμε. Κικ. Χατέλ. Ἀθήνα. Καλὸ μὰ θέλει πολὺ ἐπεξεργασία. Τὴν κάνομε καὶ τὸ δημοσιέβουμε. Γιωρ. Μοδ. Φλωρίνα. Κάτι θάτανε «Ἡ Ἀμοιβὴ Ἀνθοῦλα» μὰ τὸ δηγηματικὸν ἔχει πολλὰς ἁλλειψας ἀκόμα καὶ γλωσσικὴ ἀταξία. Ἐπεξεργαστήτε το, τοῦ χρειάζεται φιλολογικὴ πνοὴ πού δλότελα τοῦ λείπει.

Φωτ. Αὐγ. Ὅπως βλέπετε δημοσιέβεται μὲ ἀσημαντὰς διορθωσοῦλες πού τίς κρίνομε ἀπαραίτητες. Γράφετε καλύτερα καὶ θὰ γράφεται καλύτερα. Προσέχετε νὰ ἐπεξεργάζεσθε καλά κάθε σας ἔργο. Ν. Χατζ. Ἐργαῦθα. Λάβαμε τὴν ἑξάμηνη συδρομή. Εὐχαριστοῦμε. Τὸ δῆγμα καὶ οἱ μεταφράσεις «Ἀνατολή» κλπ. δὲν ἐγκριθῆκανε. Τὸ δῆγμα ἔχει μὴ καλὴν ἰδέα μὰ εἶε πολὺ κακογραμμένο, καὶ χωρὶς φιλολογικότητα.

Ὁλωσδιόλου ἀπόρρητα ὁ κ. Μικὲς Μανρογορδάτος εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ προσφέρει γιὰ ἐνίσχυση τοῦ ἀγῶνα μας 50 δραχμὰς. Ἀληθινὰ ἡ ἐκδοτικὴ συντροφία δὲ βρίσκει λόγια νὰ ἐκφράσουνε τὴν ὑποχρέωση πού αιστάνεται ὄχι μονάχα γιὰ τὴν τορινή του δωρεὰ μὰ καὶ γιὰ τὴν καθόλου ὑποστήριξη πού ἀπὸ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ περιοδικοῦ βρίσκει στὸν κ. Μικὲς Μανρογορδάτο. — Ἐπίσης ὁ διαλεχτός μας συνεργάτης Κ. Καβαβίδας μὰς ἔστειλε δραχμὰς 25.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ συδρομητὲς μας τῆς Συύρνης, Νὰ μὰ; γνωρίζουνε τὴν καινούργια σύστασή τους γιὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ περιοδικοῦ.

ΤΑ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» ἐκδίδονται ἀπὸ μὴ συντροφία πού τὸ κάθε μέλος τῆς προσφέρει 10 ἢ 5 δραχμὰς κάθε μῆνα γιὰ τὴν οικονομικὴ συντήρησή του.

Γραφεῖα ὁδὸς Ἐργατίου 351.

Τὸ φύλλο δραχ. 1.

ΣΥΔΡΟΜΕΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟῦ	Χρονιατικὴ δραχ. 12	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟῦ	χρονιατικὴ φράγκα 12
	Ἐξάμηνη » 6		Ἐξάμηνη » 6

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Τραγοῦδι οὐν **ΝΙΚΟΥ ΠΑΛΛΗ**.
Στίχοι ἐνδὸς ἐπιστήμονα **ΛΑΜΠΗ**
ΓΑΛΗΝΙΟΥ. Μακεδονία **Κ. Δ. ΚΑ-**
ΡΑΒΙΔΑ. Δὲν τὰ ἔργα **ΡΑΔΟΥ**
ΧΑΤΖΗΝΑΣΗ. Νοσταλγικὸν **ΓΕΡ. Δ.**
ΚΑΣΩΛΑ. Ὁ ὄλεθρος τῆς ζωῆς
τῶν ἐφτυζῶν - Τὸ γεσοδὸν καὶ τὸ
πελέκι - Ἡ Νύφη Μυρτῶ **ΑΛΕΞ**
ΣΗΜΥ. Τὸ κορίτσι τοῦ λαοῦ **ΡΑΔΟΥ**
ΧΑΤΖΗΝΑΣΗ. Ἐνὶ κρεί, βροχερὸ
πρῶτ **Α. Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΑ**. Ὁ ἰδιαν
κός γῆμος **ΦΩΤΗ ΑΥΓΗ**. Ἡ ἐκκαί-
δειξη σὸν τόπον μας **ΧΡ. Β. ΛΑΣΚΑ-**
ΡΙΔΗ. Νεοελληνικὴ Φιλολογικὴ
Ζωή. Κριτικὲς μελέτες **Ρ. Χ.**
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α. -- ΑΡ. ΦΥΛ. Β.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ - ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1922

ΤΥΠΟΣ : "ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ", - ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ